

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ

Кафедра фінансів і банківської справи

ГРОШІ І КРЕДИТ

Навчальний практикум

Київ – 2011

УДК 336.74
ББК 65.262я73

*Обговорено і схвалено на засіданні
кафедри фінансів і банківської справи
(Протокол № 1 від 26 серпня 2011 р.)*

Укладачі:

*Базиліук Антоніна Василівна – доктор економічних наук, професор
Горобінська Ірина Владиславівна*

Гроші і кредит: Навчальний практикум // Укл. А.В. Базиліук, І.В. Горобінська. –
К.: Національна академія управління, 2011. – 64 с.

УДК 336.74
ББК 65.262я73

© Оригінал-макет,
"Національної академії управління", 2011

МОДУЛЬ 1

Тема 1. СУТНІСТЬ І ФУНКЦІЇ ГРОШЕЙ

Тести

1. Яке з наведених нижче визначень найбільш точно виражає суть грошей:

- а) це все те, що використовується як гроші;
- б) це все те, що виконує функцію грошей;
- в) це законні платіжні засоби;
- г) це загальний еквівалент.

2. З наведених нижче визначень суті грошей оберіть найповніше:

- а) гроші – це мірило вартості;
- б) гроші є абстрактно-ліквідним активом;
- в) гроші – це знаряддя обміну;
- г) гроші – загальний еквівалент;
- д) гроші – речова форма суспільних відносин.

3. Визначте, що відноситься до терміну «гроші»:

- а) вартість товару;
- б) особливий товар, що має функції загального еквівалента;
- в) вартість певного переліку товарів.

4. На чому базується вартість повноцінних і неповноцінних грошей?

Зазначте правильні відповіді:

- а) на купівельній спроможності;
- б) на вартості тієї кількості товарів і послуг, які можна придбати в середньому за грошову одиницю;
- в) вартості матеріалу, з якого вони виготовлені (золото, срібло, тощо).

5. Чи всі - засоби платежу, що використовуються в обігу, можна назвати законними платіжними засобами

- а) всі;
- б) не всі;
- в) тільки грошові знаки, які емітуються від імені держави.

6. Бартер – це:

- а) товарно-грошовий обмін;
- б) аукціонний вид торгівлі;
- в) біржова торгівля;
- д) жодна відповідь не вірна.

7. Роль грошей як міри вартості полягає у:

- а) їх використанні для купівлі товарів і послуг;
- б) їх здатності вимірювати вартість товарів та їх цін;
- в) їх функціонуванні в системі боргових платежів у формі кредитних грошей.

8. Ліквідним активом є такий актив, який:

- а) виступає як засіб накопичення;
- б) легко може бути використаний як засіб платежу;
- в) жодна з відповідей неправильна.

9. Першим товаром посередником було золото:

- а) так;
- б) ні.

10. У якій функції гроші обслуговують процес ціноутворення:

- а) у функції засобу платежу;
- б) у функції засобу нагромадження;
- в) у функції міри вартості.

11. Яке із наступних тверджень вірне:

- а) гроші - це загальний товар-еквівалент;
- б) гроші - це продукт угоди людей;
- в) гроші - це все вищезгадане.

12. Функцією грошей є:

- а) розподіл вартості;
- б) утворення фінансових фондів;
- в) засіб обігу;
- г) надання ділової інформації;
- д) уповільнення інфляції.

13. Визначте функції, які виконують гроші:

- а) засіб обігу;
- б) міра вартості;
- в) засіб збереження;
- г) засіб нагромадження вартості;
- д) світові гроші;
- е) засіб платежу;
- є) а, б, в, г, е;
- з) а, б, г, д, е;
- ж) а, б, г, е.

14. Які з перерахованих функцій виконують гроші:

- а) засіб платежу;
- б) засіб міри вартості;
- в) засіб нагромадження;
- г) засіб обміну;
- д) усі вище названі.

15. Визначте, які з форм грошей можуть виконувати функцію нагромадження:

- а) товарні гроші;
- б) паперові гроші;
- в) металеві гроші;
- г) депозитні гроші;
- д) усі перераховані варіанти.

16. Гроші є:

- а) засобом платежу;
- б) засобом накопичення;
- в) всім вищезгаданим.

17. Яке з наступних тверджень вірне:

- а) гроші - це кристалізація мінової вартості;
- б) гроші - це знак обміну;

в) гроші - це все вищеназване.

18. Повноцінні гроші – це ті, які не мають власної внутрішньої вартості, але їх можна обміняти повноцінно на товар:

а) так;

б) ні.

19. Функцією грошей є:

а) засіб обігу;

б) надання ділової інформації;

в) утворення фінансових фондів.

20. Для виконання ролі грошей найбільш підійшло золото, тому що воно:

а) є однорідним та його можна розділити на частини;

б) є трудомістким;

в) здатне до тривалого зберігання;

г) портативне;

д) існують невеликі запаси;

е) йому притаманні всі вказані властивості.

21. З недорогоцінного металу карбується:

а) білонна монета;

б) квазі гроші;

в) жодна з відповідей не вірна.

22. Дайте вірну відповідь на запитання: що таке «неповноцінні гроші»?

а) гроші, які знецінюються;

б) гроші, що виготовлені з товару;

в) гроші, що не мають внутрішньої реальної вартості;

г) грошові знаки, що розмінюються на коштовний метал.

23. Товар є більш ліквідним за гроші:

а) так;

б) ні.

24. Які з наведених форм грошей називають «кредитними»?

а) повноцінні гроші;

б) неповноцінні гроші.

25. Знайдіть правильну відповідь на питання “що таке кредитні гроші”:

а) гроші випущені державою для покриття потреб, що фінансуються з бюджету;

б) будь-які неповноцінні гроші;

в) гроші, які емітуються банками для кредитування реальної економіки;

г) гроші, які емітує центральний банк для фінансування бюджетного дефіциту.

26. До кредитних грошей не належать:

а) кредитна картка;

б) чек;

в) вексель;

г) акція;

д) електронні гроші.

27. Якій з форм грошей належить наступне визначення: «Неповноцінні знаки вартості, які не мають речового виразу й існують у вигляді певних сум на рахунках у банках»:

а) паперові гроші;

- б) депозитні гроші;
- в) векселі.

28. Яка з форм грошей випускається державою для покриття бюджетних витрат і наділяються примусовим курсом та законодавчо закріпленим обов'язком приймати їх у всіх видах платежів?

- а) паперові гроші;
- б) товарні гроші;
- в) кредитні гроші;
- г) квазі гроші.

29. Демонетизація – це:

- а) процес знецінення грошей;
- б) втрата благородними металами функцій грошей;
- в) зниження номіналу грошових знаків;
- г) введення в обіг золотих і срібних монет.

30. Яке положення характерно для раціоналістичної теорії походження грошей:

- а) оголошення грошей абстрактними рахунковими одиницями;
- б) ототожнення грошового обігу з товарним обміном;
- в) ціни змінюються пропорційно зміні кількості грошей.

31. Які з наведених причин стали вирішальними у демонетизації золота:

- а) достатність запасів золота у природі;
- б) інтенсивне використання золота для виробничих потреб;
- в) невіддатливість золотого обігу до регулюючого впливу з боку держави;
- г) дорожнеча обігу золотих грошей.

32. Яке положення притаманне металі стичній концепції виникнення грошей:

- а) стійкість грошової системи повинна бути заснована на золоті;
- б) рівень цін залежить від кількості грошей;
- в) золото не є повноцінним грошовим еквівалентом.

33. Яке положення притаманне еволюційній концепції виникнення грошей:

- а) золото і срібло вже за своєю природою є грошми;
- б) гроші є носієм суспільних відносин і не можуть бути застиглим явищем. Вони змінюються по суті і за формою;
- в) гроші виконують роль загального еквівалента і є результатом угоди між людьми.

34. Яка концепція виникнення грошей передбачає, що гроші виникли внаслідок угоди між людьми або були запроваджені державними актами:

- а) еволюційна;
- б) раціоналістична;
- в) законодавча;
- г) договірна.

35. Яка концепція виникнення грошей передбачає, що гроші виникли стихійно як результат товарного виробництва та обміну:

- а) еволюційна;
- б) раціоналістична;
- в) законодавча;
- г) договірна.

Тема 2. КІЛЬКІСНІ ТЕОРІЇ ГРОШЕЙ І СУЧАСНИЙ МОНЕТАРИЗМ

Тести

1. Яке положення розкриває суть теорії Кейнса:

- а) контроль над інфляцією має стати провідною ланкою економічної політики;
- б) для розвитку виробництва необхідно здійснювати політику дешевих грошей і пільгового кредиту;
- г) держава має зосереджуватися на регулюванні грошової маси і забезпечувати стабільність грошей.

2. Із перерахованих ознак, зазначте ті, що характеризують кількісну теорію Д.Юма:

- а) у функціонуванні грошово-кредитних відносин закладена система саморегуляції;
- б) ціни залежать від кількості грошей;
- в) гроші виконують функцію міри вартості, засобу обігу, засобу платежу і засобу нагромадження.

3. Серед перерахованих ознак зазначте ті, що характеризують погляди Дж. Кейнса на теорію грошей:

- а) гроші – один з важливих факторів формування інвестиційного попиту;
- б) вартість грошей не залежить від їх матеріального змісту і визначається лише найменуванням;
- в) природа грошей має тісний зв'язок з теорією трудової вартості.

4. На чому базується вартість повноцінних грошей:

- а) вартості матеріалу, з якого вони виготовлені
- б) купівельній спроможності
- в) вартості тих товарів, які можна придбати за грошову одиницю

5. На чому базується вартість неповноцінних грошей:

- а) вартості матеріалу, з якого вони виготовлені
- б) купівельній спроможності
- в) вартості тих товарів, які можна придбати за грошову одиницю

6. Хто автор формули, і що означають умовні позначення: $G^*S=C^*T$?

Як називається термін, визначення якого наведене нижче:

1. Основоположник монетаристської теорії грошей.
2. Концепція виникнення та розвитку грошей, представники якої ототожнювали грошовий обіг з товарним обміном та визнавали грошима благородні метали.
3. Одна з кількісних теорій грошей, що стверджує, що грошові фактори мають визначальний вплив на економіку і що, зокрема, збільшення грошової маси державою веде швидше до інфляції, ніж до підвищення зайнятості.
4. Розмінна монета з дрібною вартістю, яка карбується не з дорогоцінного металу і може розмінюватися на більш дрібні монети.
5. Концепція виникнення та розвитку грошей, представники якої ототожнювали гроші з масштабом цін.
6. Обмін товарів без опосередкування грошима.
7. Представник «кембріджського варіанту» кількісної теорії грошей.

8. Форма паперових грошей.
9. Форма металевих грошей.
10. Грошова система, в якій роль загального еквівалента виконував один метал: золото або срібло.
11. Основоположник трансакційного варіанту кількісної теорії грошей.
12. Концепція виникнення та розвитку грошей, представники якої вважали гроші результатом угоди між людьми.
13. Специфічний товар, який виконує роль загального еквівалента і володіє властивістю обмінюватися на будь-який інший товар.
14. Встановленої форми зливки металу, вагу і пробу яких засвідчує своїм штампом держава.
15. Концепція виникнення та розвитку грошей, представники якої вважали гроші результатом розвитку цивілізації.
16. Грошова система, в якій роль загального еквівалента виконують золото і срібло.
17. Стан грошової системи, при якому золоті монети переставали функціонувати як засіб обігу і засіб платежу, а їх місце займали паперові гроші, називається

Задачі

1. Клієнт звернувся за кредитом на 3 роки у розмірі 5 млн. грн. Для фінансування виробництва. Освоєння цих коштів згідно з поданими розрахунками дозволить отримати в майбутньому: 1 рік – 1 млн. грн., 2 рік – 2 млн. грн., 3 рік – 3 млн. грн. Визначить чи доцільно фінансувати цей проект, якщо необхідна ставка доходу складе 6 %? Аргументуйте Вашу відповідь.
2. Ви можете придбати державні цінні папери на суму 7 млн. грн., знаючи, що через 3 роки зможете їх продати на 1 млн. грн. дорожче. Чи варто купувати дані папери, якщо банківська ставка по депозитах становить 3,5 %, а темп інфляції становить 0% на рік. Якщо при даній ставці темп інфляції складе 1% на рік? Обґрунтуйте відповідь.
3. Ви можете придбати цінні папери на суму 2 млн. грн., знаючи, що через 4 роки зможете їх продати за 2,5 млн. грн. Чи варто купувати дані папери, якщо банківська ставка по депозитах становить 8% річних, а темп інфляції становить 0% на рік. Якщо при даній ставці темп інфляції складе 3% на рік? Розрахуйте обидва варіанти. Обґрунтуйте відповідь.
4. Клієнт звернувся за кредитом на 2 роки у розмірі 800 млн. грн. для фінансування виробництва. Освоєння цих коштів згідно з поданими розрахунками дозволить отримати в майбутньому: 1 рік – 180 млн. грн., 2 рік – 240 млн. грн., 3 рік – 300 млн. грн. Визначить, чи доцільно фінансувати цей проект, якщо необхідна ставка доходу складе 10 %? Аргументуйте Вашу відповідь.
5. Через 2 роки ринкова вартість акції може скласти 3300 грн. Інвестор розраховує отримати по ній дивіденди у сумі 700 грн. Мінімальна необхідна норма прибутку, яку може отримати інвестор по іншим інвестиціям, складає 20%. Розрахуйте ринкову вартість акції в поточному році.

6. Фінансування проекту потребує початкових інвестицій у розмірі 3 млн.грн. Майбутні гроші від реалізації проекту складуть: за 1 рік – 600 тис.грн., за 2 рік – 700 тис.грн., за 3 рік – 800 тис.грн., за 4 рік – 900 тис.грн. Чи доцільно фінансувати проект при необхідній ставці доходності 9% ?
7. Ви можете придбати цінні папери на суму 2 млн. грн., знаючи, що через 4 роки зможете їх продати за 2,5 млн. грн. Чи варто купувати дані папери, якщо банківська ставка по депозитах становить 8% річних, а темп інфляції становить 0% на рік. Якщо при даній ставці темп інфляції складе 3% на рік? Розрахуйте обидва варіанти. Обґрунтуйте відповідь.
8. В наступному році ринкова вартість акції може скласти 2000 грн. Інвестор розраховує отримати по ній дивіденди у сумі 400 грн. Мінімальна необхідна норма прибутку, яку може отримати інвестор по іншим інвестиціям, складає 0,5. Розрахуйте ринкову вартість акції в поточному році.
9. Фінансування проекту потребує початкових інвестицій у розмірі 890 млн.грн. Майбутні гроші від реалізації проекту складуть: за 1 рік – 110 млн.грн., за 2 рік – 220 млн.грн., за 3 рік – 330 млн.грн., за 4 рік – 440 млн.грн. Чи доцільно фінансувати проект при необхідній ставці доходності 8%?
10. Ви можете придбати цінні папери на суму 10 млн. грн., знаючи, що через 4 роки зможете їх продати за 12 млн. грн. Чи варто купувати дані папери, якщо банківська ставка по депозитах становить 11% річних, а темп інфляції становить 0% на рік. Якщо при даній ставці темп інфляції складе 5% на рік? Розрахуйте обидва варіанти. Обґрунтуйте відповідь.
11. Клієнт звернувся за кредитом на 5 роки у розмірі 10 млн. грн. для фінансування виробництва. Освоєння цих коштів згідно з поданими розрахунками дозволить отримати в майбутньому: 1 рік – 1 млн. грн., 2 рік – 2 млн. грн., 3 рік – 3 млн. грн., 4 рік – 4 млн. грн., 5 рік – 5 млн. грн. Визначіть, чи доцільно фінансувати цей проект, якщо необхідна ставка доходу складе 7 %? Аргументуйте Вашу відповідь.
12. В наступному році ринкова вартість акції може скласти 1 000 грн. Інвестор розраховує отримати по ній дивіденди у сумі 200 грн. Мінімальна необхідна норма прибутку, яку може отримати інвестор по іншим інвестиціям, складає 0,5. Розрахуйте ринкову вартість акції в поточному році.

Тема 3. ІНФЛЯЦІЯ І ГРОШОВІ РЕФОРМИ

Тести

1. Купівельна спроможність грошей:

а) може рости і зменшуватися;

- б) збільшуватися згодом;
- в) завжди запишається незмінною.

2. Процес знецінення грошей внаслідок надмірної емісії та переповнення каналів обігу грошовою масою – це:

- а) нуліфікація;
- б) інфляція;
- в) дефляція.

3. Коли темп зростання цін не перевищує 10 % на рік, то такий вид інфляції називається:

- а) галопуюча інфляція;
- б) повзуча інфляція;
- в) прихована інфляція.

4. Коли щорічний темп зростання цін на 10-15 %, а інколи й до 100 %, то такий вид інфляції називається:

- а) гіперінфляція;
- б) повзуча інфляція;
- в) супергіперінфляція;
- г) галопуюча інфляція.

5. Супергіперінфляція з'являється, коли темпи зростання цін сягають:

- а) 1000 % і більше на рік;
- б) 100 % і більше на рік;
- в) 1000000 % і більше на рік;
- г) 10 % і більше.

6. Як називається інфляція, що з'являється, коли темпи приросту цін зростають більше 100 % на рік?

- а) гіперінфляція;
- б) повзуча інфляція;
- в) галопуюча інфляція.
- г) супергіперінфляція;
- д) фіскальна інфляція.

7. Інфляція означає:

- а) зниження рівня цін;
- б) підвищення купівельної сили грошей;
- в) знецінення грошей;
- г) падіння рівня безробіття;
- д) зростання реальних доходів.

8. Гіперінфляція - це інфляція при якій приріст цін складає:

- а) 40% на рік;
- б) 80% на рік;
- в) 100% і більше на рік.

9. Обмін всіх старих грошових знаків на нові в певній пропорції з одночасним перерахунком цін, тарифів, заробітної плати, пенсій стипендій, балансової вартості фондів, платіжних зобов'язань тощо, називається:

- а) ревальвація
- б) девальвація
- в) деномінація

г) нуліфікація

10. Стан економіки країни, що характеризується загальним застоєм виробництва і високим рівнем безробіття та одночасним підвищенням цін і інших ознак розвитку інфляційних процесів – це:

а) стагнація;

б) стагфляція;

в) дефляція;

г) ревалоризація.

11. Для прогнозованого визначення кількості років, що за щорічного індексу інфляції здатні подвоїти ціни, застосовують так зване правило числа:

а) 50;

б) 20;

в) 70;

г) 80.

12. Провідними методами подолання наслідків інфляційної нестабільності грошової системи є методи:

а) нуліфікація;

б) ревалоризація;

в) стагфляція;

г) реставрація;

д) стагнація;

е) а, в, д;

ж) а, б, г.

13. Дефляція- це явище, пов'язане:

а) з ростом рівня цін;

б) з падінням рівня цін;

в) з оголошенням знецінених грошей недійсними.

14. Визначіть метод стабілізації грошей, який проявляється у підвищенні курсу національної валюти відносно іноземних і міжнародних валют:

а) реставрація;

б) ревалоризація;

в) нуліфікація;

г) девальвація;

д) ревальвація.

15. Визначіть метод стабілізації грошей, коли відбувається знецінення національної грошової одиниці порівняно з іноземною валютою чи міжнародними валютними одиницями називають:

а) реставрація;

б) ревалоризація;

в) нуліфікація;

г) девальвація;

д) ревальвація.

16. Грошові реформи, що зводяться лише до технічного аспекту — впровадження нового зразка купюри з одночасним або поступовим вилученням старої, називаються:

а) грошові реформи формального типу

- б) грошові реформи конфіскаційного типу
- в) грошові реформи консервативного типу

17. Визначіть метод стабілізації грошей, що означає реалізацію комплексу економічних перетворень для поступового відновлення до інфляційної вартості паперових грошей:

- а) девальвація;
- б) ревалоризація;
- в) реставрація;
- г) стагфляція;
- д) нуліфікація.

18. Процес вилучення з обігу певної частини надлишкових грошей аж до досягнення товарно-грошової рівноваги – це:

- а) реставрація;
- б) ревалоризація;
- в) дефляція;
- г) нуліфікація;
- д) девальвація;
- є) ревальвація.

19. Причиною якої інфляції є порушення рівноваги товарного обміну, коли спостерігається зростання товарного попиту порівняно з пропозицією:

- а) інфляції попиту
- б) фіскальної інфляції
- в) інфляції витрат
- г) імпоротної інфляції

20. Причиною якої інфляції є надто великий за розміром дефіцит державного бюджету, який покривається переважно за рахунок кредитної емісії:

- а) інфляції попиту
- б) фіскальної інфляції
- в) інфляції витрат
- г) імпоротної інфляції

21. Головною функцією грошової реформи є:

- а) впровадження в обіг нової грошової одиниці;
- б) зміна порядку емісії грошей;
- в) стабілізація грошового обігу.

22. Грошові реформи, що передбачають здійснення комплексу заходів (встановлення ліміту на обмін банкнот, замороження частки депозитів понад встановлений рівень, тимчасове припинення валютно-обмінних операцій), називаються:

- а) грошові реформи формального типу
- б) грошові реформи конфіскаційного типу
- в) грошові реформи консервативного типу.

23. Причиною якої інфляції є порушення рівноваги товарного обміну, коли пропозиція домінує над попитом:

- а) інфляції попиту
- б) фіскальної інфляції
- в) інфляції витрат

г) імпоротної інфляції

24. Причиною якої інфляції є надмірний наплив іноземної валюти та підвищення цін на продукцію, що ввозиться:

а) інфляції попиту

б) фіскальної інфляції

в) інфляції витрат

г) імпоротної інфляції

25. Повна або часткова структурна перебудова наявної грошової системи країни з метою оздоровлення грошей чи поліпшення механізму регулювання грошового обороту називається:

а) грошова система;

б) грошова реформа;

в) нормування грошової системи

26. Як називається грошова реформа, коли обмін грошей здійснюється за єдиним співвідношенням, тобто уцінка запасів грошей, доходів, цін, тарифів здійснюється однаково для всіх суб'єктів економічних відносин, незалежно від розмірів обмінюваних сум, готівкових чи безготівкових:

а) конфіскаційна;

б) паралельного типу;

в) неконфіскаційна;

г) одномоментна.

Як називається термін, визначення якого наведене нижче:

1. Економічне явище, пов'язане з падінням рівня цін.
2. Знецінення національної валюти, що виражається у зниженні її курсу по відношенню до іноземних валют.
3. Економічне становище, коли кризовий спад виробництва збігається з інфляцією.
4. Оголошення державою знецінених паперових грошей недійсними або обмін знецінених паперових грошей на нові грошові знаки у надзвичайно низькій пропорції, так що плата за такі гроші має суто символічне значення.
5. Грошова реформа, яка супроводжується введенням в обіг нових грошей за короткий строк та носить конфіскаційний характер.
6. Інфляція, що супроводжується щорічним зростанням цін у межах 1 – 2 %.
7. Грошова реформа, що супроводжується повним перетворенням і формуванням нової грошової системи та забезпеченням становлення нових якісних елементів її функціонування.
8. Інфляція, що має прихований характер і проявляється не в зростанні цін, а в розвитку дефіциту товарів.
9. Обмін всіх старих грошових знаків на нові в певній пропорції, в результаті чого відбувається укрупнення масштабу цін.
10. Продаж урядом цінних паперів банкам з метою фінансування дефіциту бюджету.

Задачі

1. Індекс цін у січні 2004 року становив 108 %, а в січні 2005 р. – 124 %. Визначте темп інфляції.

2. Індекс цін у січні 2005 року становив 122 %, а в січні 2006 р. – 131 %. Визначте темп інфляції.
3. Індекс цін у січні 2006 року становив 114 %, а в січні 2007 р. – 125 %. Визначте темп інфляції.
4. Через скільки років усі ціни подвояться, якщо темп інфляції складає 12 %?
5. Через скільки років усі ціни подвояться, якщо темп інфляції складає 5 %?

Тема 4. ГРОШОВИЙ ОБІГ І ГРОШОВА МАСА.

Тести

1. Визначте засоби платежу, які нині обслуговують грошовий оборот в Україні:

- а) банкноти;
- б) акредитиви;
- в) розмінні монети;
- г) платіжні доручення;
- д) чеки;
- е) векселі;
- є) а, в;
- ж) а, в, д, е.

2. Коефіцієнт збільшення (скорочення) надлишкових резервів банківської системи, який утворюється внаслідок процесу створення нових банківських депозитів (безготівкових грошей) у процесі кредитування клієнтів банками на основі додаткових вільних резервів, що надійшли до банку ззовні – це:

- а) грошовий агрегат;
- б) грошово-кредитний мультиплікатор;
- в) норма обов'язкових резервів.

3. Визначене законодавством відповідно до ступеня ліквідності специфічне угруповання ліквідних активів, які можуть слугувати альтернативними вимірниками грошової маси – це:

- а) грошовий агрегат;
- б) грошово-кредитний мультиплікатор;
- в) грошова база.

4. Показник, що впливає на стан грошового обігу в країні і дозволяє простежити залежність між масою грошей в обігу та інтенсивністю їх витрачання – це:

- а) швидкість обігу грошей;
- б) грошова маса;
- в) грошовий мультиплікатор.

5. Закон грошового обігу визначає:

- а) швидкість обертання грошей;
- б) величину грошової маси;
- в) купівельну здатність грошей;
- г) рівень інфляції.

6. Визначте, який агрегат характеризують наступні його складові – готівка і кошти на рахунках і поточних депозитах:

- а) M_0 ;
- б) M_1 ;
- в) M_2 ;
- г) M_3 .

7. Сукупність купівельних, платіжних і нагромаджених засобів, що обслуговують економічні зв'язки і належать громадянам, господарським суб'єктам і державі – це:

- а) грошова база;
- б) грошова маса;
- в) нагромадження грошей.

8. Як потрібно змінити норму обов'язкових резервів для збільшення грошової маси в обігу:

- а) збільшити;
- б) залишити незмінною;
- в) знизити норму обов'язкових резервів;
- г) вдатися до інших заходів.

9. Якщо норма обов'язкових резервів становить 100 %, то величина грошового мультиплікатора становить:

- а) 0;
- б) 1;
- в) 10;
- г) 100;
- д) жодна з відповідей не вірна.

10. Агрегат M_0 складається з:

- а) готівка;
- б) готівка + строкові депозити;
- в) готівка + кошти на рахунках і поточних депозитах.

11. До суб'єктів грошового обороту належать:

- а) фірми;
- б) уряд;
- в) сімейні господарства;
- г) банки;
- д) страхові компанії;
- е) інвестиційні компанії;
- є) усі перераховані варіанти.

12. Проаналізуйте, що відносять до готівки:

- а) монети;
- б) банківські білети;
- в) казначейські білети;
- г) банкноти;
- д) казначейські зобов'язання;
- е) а, б, г;
- є) а, г.

13. Грошовий агрегат M_1 показує масу готівкових грошей:

- а) так;
- б) ні.

14. Визначте грошовий агрегат, який охоплює готівку, безготівкові кошти й цінні папери, які обертаються на фінансовому ринку:

- а) M_0 ;
- б) M_1 ;
- в) M_2 ;
- г) M_3 .

Як називається термін, визначення якого наведене нижче:

1. Показник грошової маси, в якому зібрана, певна її частина, наприклад, M_0 – маса готівкових грошей в обігу.
2. Гроші, що рухаються поза банками, безпосередньо обслуговуючи відносини економічних суб'єктів.
3. Специфічний товар, який виконує роль загального еквівалента і володіє властивістю обмінюватися на будь-який інший товар.
4. Гроші, емітовані центральним банком у вигляді готівки або записів по рахунках або записів по рахунках, що являють собою зобов'язання центрального банку проти внутрішніх та закордонних активів.
5. Сукупність грошових коштів у будь-якій їх формі, яка є в розпорядженні економічних суб'єктів у даний момент.
6. Показник грошової маси, в якому зібрана, певна її частина, наприклад, M_0 – маса готівкових грошей в обігу.
7. Коефіцієнт, який відображає співвідношення між первинною емісією грошей і кінцевим збільшенням грошової маси в результаті цієї емісії.
8. Сукупність переміщень грошових коштів між економічними суб'єктами в процесі обміну щодо погашенні грошових зобов'язань.
9. Вагова кількість грошового металу, що законодавче закріплена за грошовою одиницею.
10. Товар товарів.

Задачі

1. При обсязі національного доходу 2000 тис. у.г.о грошова маса в обігу становить 100 тис. у.г.о. Уряд збільшив грошову масу до 300 тис. у.г.о. Як при цьому зміниться розмір національного доходу, якщо ціни та ліквідність обертання грошей постійні? Якщо ціни зростуть у 2 рази, а швидкість обертання грошей у 1,5 рази?
2. Визначте кількість грошей, необхідних для обігу, якщо сума продаж становить 280 млрд. грн., продаж товарів у кредит 60 млрд. грн, платежі, за якими настав термін погашення - 40 млрд. грн., платежі, що взаємно погашаються - 20 млрд. грн. Одна гривня обертається 8 разів на рік. Як зміниться кількість грошей, необхідних для обігу, якщо, сума продаж зросте у 1,5 рази, а гривня стане обертатися 10 разів на рік..

3. Вартість реалізованих товарів і послуг складає 200 млрд. грн. Вартість товарів проданих у кредит 10 млрд. грн. Платежі по кредитах, строк яких вже настав складають 4 млрд. грн. Взаємо погашені платежі - 2 млрд. грн... Швидкість обертання грошей 2,4 рази. Визначте кількість грошей, необхідних для без інфляційного обертання грошей.
4. Для без інфляційного обертання грошей потрібно мати в країні 14 млрд. грн. Що відбудеться з цінами на товари і послуги, якщо у сферу обігу буде додатково введено ще 5 млрд. грн.?
5. Розрахуйте швидкість обігу грошей, які зберігаються на депозитах в банках. Валовий національний продукт складає 9900 млрд. грн.. Грошові агрегати дорівнюють: $M_0 = 100$ млрд. грн.; $M_1 = 280$ млрд. грн.; $M_2 = 320$ млрд. грн.
6. Розрахуйте швидкість обігу грошей. Грошова маса готівкових і безготівкових коштів складає 1200 млрд. грн. Валовий національний продукт складає 9600 млрд. грн.
7. Структуризацію грошової маси за 2003 характеризують грошові агрегати: M_0 - 31318 млн.грн. M_1 - 49468 млн.грн. M_2 - 87652 млн.грн. M_3 - 88295 млн.грн. Розрахуйте такі категорії:
 - а) кількість грошей у формі цінних паперів,
 - б) кількість грошей по строкових і ощадних внесках,
 - в) кількість грошей по банківських вкладах до запитання,
 - г) кількість готівкових грошейТа визначте швидкість обігу грошей по кожній з категорій, якщо ВВП склав 263228 млн.грн.
8. Рівень монетизації економіки складає 20%. Скільки готівкових і безготівкових грошей знаходиться в обігу, якщо величина ВВП складає 200 млрд.грн. Як зміниться рівень монетизації економіки, якщо ціни зростуть у 2 рази.
9. Визначте кількість грошей, необхідних для обігу, якщо сума продаж становить 499 млрд. грн., продаж товарів у кредит 88 млрд. грн., платежі, що взаємно погашаються – 66 млрд. грн., платежі, за якими настав термін погашення – 77 млрд. грн. Одна гривня обертається 10 разів на рік. Охарактеризувати ситуацію на ринку, якщо кількість грошей, що фактично знаходиться в обігу, дорівнює 50 млрд.грн.
10. Обсяг продажу товарів і послуг складає 90 млрд.грн. Скільки необхідно грошей для обслуговування цієї товарної маси, якщо швидкість обертання грошей дорівнює 5 разів. Скільки потрібно буде грошей, якщо ціни зростуть в 2 рази, а швидкість обертання грошей становитиме 6 разів на рік.
11. Структуризацію грошової маси характеризують грошові агрегати: M_0 - 32 млрд.грн. M_1 - 49 млрд.грн. M_2 - 60 млрд.грн. M_3 - 73 млрд.грн. Розрахуйте кількість безготівкових грошей і у формі цінних паперів. Яким буде рівень

монетизації економіки, якщо величина ВВП складає 380 млрд.грн. Прокоментуйте одержані дані.

12. Розрахуйте швидкість обігу грошей, які зберігаються на депозитах в банках. Яким буде рівень монетизації економіки, якщо величина ВВП складає 5070 млрд.грн. Грошові агрегати дорівнюють: $M_0 = 300$ млрд. грн. $M_1 = 545$ млрд. грн. $M_2 = 690$ млрд. грн.
13. Вартість реалізованих товарів і послуг складає 960 млрд. грн. Платежі по кредитах, строк яких вже настав складають 100 млрд. грн. Вартість товарів проданих у кредит 160 млрд. грн. Взаємо погашені платежі – 250 млрд. грн. Швидкість обертання грошей становить 5 разів на рік. Визначте кількість грошей, необхідних для без інфляційного обертання грошей та порівняйте її з сумою грошей, що фактично знаходиться в обігу (110 млрд.грн.) та охарактеризуйте ситуацію на ринку.
14. Обсяг продажу товарів і послуг за рік склав 360 млрд.грн. В сфері обігу знаходилося 36 млрд.грн., які оберталися 10 разів на рік. Що має відбутися на грошовому ринку для збереження необхідної рівноваги, якщо ціни підвищаться на 18%.
15. Визначте кількість грошей, необхідних для обігу, якщо сума продаж становить 900 млрд. грн., продаж товарів у кредит 285 млрд. грн., платежі, що взаємно погашаються – 61 млрд. грн., платежі, за якими настав термін погашення – 166 млрд. грн. Одна гривня обертається 8 разів на рік. Охарактеризувати ситуацію на ринку, якщо кількість грошей, що фактично знаходиться в обігу, дорівнює 100 млрд.грн
16. Вартість реалізованих товарів і послуг складає 1000 млрд. грн. Платежі по кредитах, строк яких вже настав складають 430 млрд. грн. Вартість товарів проданих у кредит 560 млрд. грн. Взаємо погашені платежі – 100 млрд. грн. Швидкість обертання грошей становить 7 разів на рік. Визначте кількість грошей, необхідних для без інфляційного обертання грошей та порівняйте її з сумою грошей, що фактично знаходиться в обігу (100 млрд.грн.) та охарактеризуйте ситуацію на ринку.
17. Структуризацію грошової маси характеризують грошові агрегати: $M_0 - 38200$ млн.грн. $M_1 - 48300$ млн.грн. $M_2 - 75500$ млн.грн. $M_3 - 90600$ млн.грн. Розрахуйте такі категорії:
 - а) кількість грошей у формі цінних паперів,
 - б) кількість грошей по строкових і ощадних внесках,
 - в) кількість грошей по банківських вкладах до запитання,
 - г) кількість готівкових грошей.Та визначте швидкість обігу грошей по кожній з категорій, якщо ВВП склав 300 млрд.грн.

18. Структуризацію грошової маси характеризують грошові агрегати: M_0 - 420 млрд.грн. M_1 - 490 млрд.грн. M_2 - 660 млрд.грн. M_3 - 710 млрд.грн. Розрахуйте кількість безготівкових грошей і у формі цінних паперів. Яким буде рівень монетизації економіки, якщо величина ВВП складає 1200 млрд.грн. Прокоментуйте одержані дані.
19. Рівень монетизації економіки складає 15%. Скільки готівкових і безготівкових грошей знаходиться в обігу, якщо величина ВВП складає 360 млрд.грн. Як зміниться рівень монетизації економіки, якщо ціни зростуть у 1,5 рази.
20. Грошові агрегати дорівнюють: $M_0 = 470$ млрд. грн., $M_1 = 596$ млрд. грн., $M_2 = 700$ млрд. грн., $M_3 = 770$ млрд. грн. Розрахуйте швидкість обігу готівкових грошей та у формі цінних паперів. Яким буде рівень монетизації економіки, якщо величина ВВП складає 8095 млрд.грн.?
21. Вартість реалізованих товарів і послуг складає 960 млрд. грн. Платежі по кредитах, строк яких вже настав складають 100 млрд. грн. Вартість товарів проданих у кредит 160 млрд. грн. Взаємо погашені платежі – 250 млрд. грн. Швидкість обертання грошей становить 5 разів на рік.
22. Визначте кількість грошей, необхідних для без інфляційного обертання грошей та порівняйте її з сумою грошей, що фактично знаходиться в обігу (110 млрд.грн.) та охарактеризуйте ситуацію на ринку.
23. Розрахуйте швидкість обігу грошей, які зберігаються на депозитах в банках. Яким буде рівень монетизації економіки, якщо величина ВВП складає 5070 млрд.грн. Грошові агрегати дорівнюють: $M_0 = 300$ млрд. грн. $M_1 = 545$ млрд. грн. $M_2 = 690$ млрд. грн.
24. Визначте кількість грошей, необхідних для обігу, якщо сума продаж становить 499 млрд. грн., продаж товарів у кредит 88 млрд. грн., платежі, що взаємно погашаються – 66 млрд. грн., платежі, за якими настав термін погашення – 77 млрд. грн. Одна гривня обертається 10 разів на рік. Охарактеризувати ситуацію на ринку, якщо кількість грошей, що фактично знаходиться в обігу, дорівнює 50 млрд.грн.

Тема 5. ГРОШОВИЙ РИНОК

Тести

1 Якщо НБУ підвищує облікову ставку, як змінюється грошова маса:

- а) зменшується;
- б) збільшується;
- в) лишається незмінною.

2. Які операції на відкритому ринку проводить НБУ, якщо йому потрібно зменшити масу грошей в обігу:

- а) купує ЦП;
- б) підвищує облікову ставку;

в) продає облігації.

3. Якщо НБУ оголошує про продаж ЦП, то попит на гроші;

а) знизиться;

б) підвищиться;

в) залишиться незмінним.

4. Як потрібно змінити норму обов'язкових резервів, щоб маса грошей а обігу збільшилась:

а) підвищити;

б) знизити;

в) ваш варіант відповіді.

5. Для чого НБУ купує валюту на валютному ринку:

а) для зниження курсу національної *валюти*;

б) підвищення курсу національної валюти;

в) поповнення валютних резервів;

г) все разом;

д) відповіді а), в).

6. Визначіть до якого сегменту грошового ринку належить ринок цінних паперів:

а) ринку грошей;

б) ринку капіталів;

в) а, б.

7. Як потрібно змінити норму обов'язкових резервів для збільшення грошової маси в обігу:

а) збільшити;

б) залишити незмінною;

в) знизити норму обов'язкових резервів;

г) вдатися до інших заходів.

8. Грошовий ринок складається з:

а) ринку грошей;

б) ринку капіталів;

в) фінансового ринку;

г) а, в;

д) а, б.

9. До якого сегменту грошового ринку належить валютний ринок:

а) ринку грошей;

б) ринку капіталів.

10. Як ще називають ринок цінних паперів:

а) ринок грошей;

б) ринок фінансів;

в) фондовий ринок.

Як називається термін, визначення якого наведене нижче:

1. Операція, угода, що супроводжується взаємними поступками.

2. Вигода, яку має держава від різниці між номіналом монет та фактичними витратами на їх виготовлення.

3. Сектор грошового ринку, де об'єктом операцій виступають короткострокові фінансові інструменти (до 1 року).
4. Сектор грошового ринку, на якому купуються і продаються середньострокові і довгострокові кошти (більше 1 року).
5. Потреба суб'єктів економіки в певній сумі грошових коштів.
6. Плата, що оголошується й стягується центральним банком за кредитні ресурси, які надаються комерційним банкам.
7. Кошти, які комерційні банки зобов'язані зберігати у центральному банку.
8. Різниця між ставками позичкового та депозитного процента, яка представляє собою прибуток банку.
9. Ринок, що обслуговує угоди з приводу короткострокових (незабезпечених) кредитів, за допомогою яких комерційні банки можуть балансувати поточну ліквідність.
10. Купівля-продаж Центральним банком державних цінних паперів.
11. Вся сукупність платежів грошима у готівковій та безготівковій формах щодо погашення всіх грошових зобов'язань, що виникають між економічними суб'єктами.
12. Загальний обсяг монети, паперових грошей, депозитів та інших ліквідних активів в економіці.
13. Сукупність переміщень грошових коштів між економічними суб'єктами в процесі обміну щодо погашенні грошових зобов'язань.
14. Сукупність грошових інститутів, що спрямовують потоки грошових коштів від власників (продавців) до позичальників (покупців).
15. Частина грошового обороту, що відображає певні платежі (наприклад, за товари, послуги, працю) формуванням та використанням фінансових ресурсів держави тощо.
16. Ринок, на якому відбувається купівля та продаж цінних паперів (короткострокових зобов'язань держави) центральним банком.
17. Гроші, емітовані центральним банком у вигляді готівки або записів по рахунках або записів по рахунках, що являють собою зобов'язання центрального банку проти внутрішніх та закордонних активів.

Задачі

1. НБУ продав на відкритому ринку державні облігації на суму 100 000 тис грн.
Як зміниться пропозиція грошей?
Як це вплине на розмір надлишкових резервів комерційних банків?
Як зміниться грошовий мультиплікатор, якщо норма обов'язкового резервування складає 20%.
2. НБУ купив на відкритому ринку державні облігації на суму 120 000 тис грн.
Як зміниться пропозиція грошей?
Як це вплине на розмір надлишкових резервів комерційних банків?
Як зміниться грошовий мультиплікатор, якщо норма обов'язкового резервування складає 20%.

3. Вкладник вносить у комерційний банк 3 млн. грн. готівкою, після чого комерційний банк додає 1 млн. грн. до своїх резервів в центральний банк і видає позику клієнтам у розмірі 1 млн. грн. Як при цьому зміниться пропозиція грошей? Яка для даного банку встановлена норма резервування?
4. Загальна сума поточних вкладів у банк складає 11 млрд. грн., його резерви - 3,9 млрд. грн., норма обов'язкових резервів - 25%. Визначте розмір позик, які за цих умов може видати банк і банківська система в цілому.
5. Залучені ресурси комерційного банку становлять 150 000 тис. грн., а норма обов'язкового резерву - 15%. Якими будуть кредитні ресурси комерційного банку?
6. Загальна сума поточних вкладів у банк складає 210 млн. грн., його власні резерви – 30 млн. грн., норма обов'язкових резервів – 20%. Визначте розмір позик, які за цих умов може видати банк і банківська система в цілому.
7. Норма обов'язкових резервів складає 30% по строкових вкладах. Банк має надлишкові резерви у сумі 20 млн. грн. Розрахуйте на скільки банківська система може збільшити суму строкових вкладів.
8. Власні ресурси комерційного банку складають 7 млн.грн., його власні резерви – 2 млн.грн. Залучені ресурси становлять 16 млн.грн., а норма обов'язкового резервування – 18%. Якими будуть кредитні ресурси комерційного банку?
9. Норма обов'язкових резервів складає 25% по строкових вкладах. Банк має надлишкові резерви у сумі 90 млн. грн. Розрахуйте на скільки банківська система може збільшити суму строкових вкладів.
10. Вкладники вносять у комерційний банк 15 млн. грн. готівкою, після чого комерційний банк додає 4,5 млн. грн. до своїх резервів в центральний банк і видає позику клієнтам у розмірі 10 млн. грн.
Як при цьому зміниться пропозиція грошей?
Яка для даного банку встановлена норма резервування?
11. Загальна сума поточних вкладів у банк складає 860 млн. грн., його власні резерви – 160 млн. грн., норма обов'язкових резервів – 25%. Визначте розмір позик, які за цих умов може видати банк і банківська система в цілому.
12. Власні ресурси комерційного банку складають 540 млн.грн., його власні резерви – 120 млн.грн. Залучені ресурси становлять 860 млн.грн., а норма обов'язкового резервування – 16%. Якими будуть кредитні ресурси комерційного банку?
13. Згідно з встановленою нормою обов'язкового резервування банківська система може збільшити кредитування економіки у 4 рази. Який встановлений норматив обов'язкового резервування і яку суму кредитів може видати банк, якщо сума поточних вкладів складає 920 млн.грн., а його наднормативні резерви становлять 55 млн.грн.?

14. Вкладники вносять у комерційний банк 110 млн. грн. готівкою, після чого комерційний банк додає 12,1 млн. грн. до своїх резервів в центральний банк і видає позику клієнтам у розмірі 70 млн. грн. Як при цьому зміниться пропозиція грошей? Яка для даного банку встановлена норма резервування?
15. Норма обов'язкових резервів складає 19% по строкових вкладах. Банк має надлишкові резерви у сумі 56 млн. грн. Розрахуйте на скільки банківська система може збільшити суму строкових вкладів.
16. Вкладники вносять у комерційний банк 15 млн. грн. готівкою, після чого комерційний банк додає 4,5 млн. грн. до своїх резервів в центральний банк і видає позику клієнтам у розмірі 10 млн. грн. Як при цьому зміниться пропозиція грошей? Яка для даного банку встановлена норма резервування?
17. Власні ресурси комерційного банку складають 7 млн.грн., його власні резерви – 2 млн.грн. Залучені ресурси становлять 16 млн.грн., а норма обов'язкового резервування – 18%. Якими будуть кредитні ресурси комерційного банку?
18. Загальна сума поточних вкладів у банк складає 210 млн. грн., його власні резерви – 30 млн. грн., норма обов'язкових резервів – 20%. Визначте розмір позик, які за цих умов може видати банк і банківська система в цілому.
19. Згідно з встановленою нормою обов'язкового резервування банківська система може збільшити кредитування економіки у 4 рази. Який встановлений норматив обов'язкового резервування і яку суму кредитів може видати Банк "Аваль", якщо сума поточних вкладів складає 120 млн.грн., а його наднормативні резерви становлять 5 млн.грн.

Тема 6. ГРОШОВІ СИСТЕМИ

Тести

1. Коли закінчився золото-срібний біметалізм:

- а) XVII ст.;
- б) XIX ст.;
- в) XVIII ст.;
- г) XX ст.

2. Законодавчо встановлений грошовий знак, призначений для вимірювання цін, товарів і послуг - це:

- а) валютний курс;
- б) грошова одиниця;
- в) масштаб цін.

3. Законодавчо встановлена вага монетарного металу (золота або срібла), що закріплюється за певною грошовою одиницею - це:

- а) валютний паритет;
- б) валютний курс;
- в) масштаб цін.

4. Форма організації грошового обороту – це:

- а) грошова система;
- б) грошова одиниця;
- в) національна валюта.

5. Співвідношення грошових одиниць різних країн – це:

- а) валютний паритет;
- б) валютний обмін;
- в) валютний курс.

6. Система паралельних валют передбачає встановлення співвідношення між золотими і срібними монетами на основі:

- а) попиту і пропозиції;
- б) законодавчої фіксації;
- в) паралельного обмеження на обіг срібних монет.

7. Система подвійної валюти передбачає встановлення співвідношення між золотими і срібними монетами на основі:

- а) попиту і пропозиції;
- б) законодавчої фіксації;
- в) подвоєння існуючого співвідношення.

8. Система кульгаючої валюти передбачає встановлення співвідношення між золотими і срібними монетами на основі:

- а) попиту і пропозиції;
- б) законодавчої фіксації з подальшою заборонаю випуска срібних монет;
- в) змінної (кульгаючої) фіксації, виходячи з цін на товари і послуги.

9. Система біметалізму при якій співвідношення між золотими і срібними монетами визначається державою:

- а) система паралельної валюти;
- б) система подвійної валюти;
- в) система «кульгаючої» валюти.

10. Грошова система формується і функціонує на базі:

- а) банківської системи;
- б) фінансової системи;
- в) фондового ринку.

11. Визначіть основні елементи, що формують грошову систему:

- а) грошова одиниця;
- б) масштаб цін;
- в) валютний курс;
- г) а, б, в;
- д) а, в.

12. Сучасні грошові системи порівняно з металевими є більш еластичними, хоча вони не спроможні до саморегулювання:

- а) так;
- б) ні.

13. Грошові системи, в яких роль загального еквівалента виконують коштовні метали, називають:

- а) системи металевого обігу;
- б) системи монетного обігу.

14. Для ринкових грошових систем характерною ознакою є:

- а) переважають економічні важелі та інструменти регулювання грошового обігу;
- б) обмежені економічні важелі та інструменти регулювання грошового обігу.

15. Грошові системи, що базується на обслуговуванні грошового обігу повноцінними монетами і розмінними банкнотами, вартість товарної маси співпадає з вартістю грошей – це:

- а) саморегульовані грошові системи;
- б) регульовані грошові системи;
- в) жодна з відповідей не вірна.

16. Сьогодні в Україні, залежно від форми грошей в обігу, грошова система:

- а) система біметалевого обігу;
- б) система паперово-кредитного обігу;
- в) система кредитного обігу;
- г) система монометалевого обігу.

17. Центральним елементом грошової системи і державним органом реалізації грошово-кредитного та валютного регулювання є:

- а) Міністерство фінансів України;
- б) Національний банк України;
- в) Кабінет міністрів України;
- г) Верховна Рада України.

18. Грошова система, коли обіг грошей обслуговують грошові знаки, що не володіють внутрішньою вартістю називається:

- а) система металевого обігу;
- б) система монометалевого обігу;
- в) система паперово-кредитного обігу.

19. Система біметалізму при якій співвідношення між золотими і срібними монетами встановлюється стихійно на ринковій основі називається:

- а) система паралельної валюти;
- б) система «кульгаючої» валюти;
- в) система подвійної валюти.

20. Визначте грошову систему, яка зберігала непрямий зв'язок грошової одиниці із золотом шляхом обміну національних банкнот на іноземну валюту, яка в свою чергу обмінювалась на золото:

- а) золотозливковий стандарт;
- б) золотодевізний стандарт;
- в) золотомонетний стандарт.

21. Валютний курс є елементом грошової системи:

- а) так;
- б) ні.

Як називається термін, визначення якого наведене нижче:

1. Вміст чистого золота в грошовій одиниці країни, визначений державою і зафіксований законом.
2. Співвідношення між грошовими одиницями різних країн.
3. Гарантована державою можливість обміну національної валюти на іноземні.
4. Встановлена державою форма організації грошового обороту.

5. Визначений законом грошовий знак, служить для вимірювання цін товарів і послуг.
6. Сукупність установ, які здійснюють випуск грошей і цінних паперів і визначають порядок їх емісії.
7. Визначений законом грошовий знак, який служить для вимірювання цін товарів і послуг.
8. Форма організації грошового обігу, що встановлюється державними законами або рішеннями міжнародних органів.
9. Придбання засобів виробництва з метою виробництва товарів для майбутнього споживання, придбання активів, наприклад, цінних паперів, творів мистецтва, депозитів у банках з метою отримання прибутку чи збільшення капіталу.

Задачі

1. Розрахувати грошову пропозицію, якщо сума депозитів становить 15 млрд.грн., готівка складає 4,5 млрд.грн., сума резервів становить 2,2 млрд.грн. Норма обов'язкового банківського резервування становить 20%.
2. Розрахуйте, на скільки збільшиться грошова пропозиція, якщо сума депозитів становить 50 млрд.грн., готівка складає 10 млрд.грн., норма обов'язкових резервів комерційних банків в центральному банку становить 14%.
3. Розрахувати грошову пропозицію, якщо сума депозитів становить 200 млрд.грн., готівка складає 50 млрд.грн., сума резервів становить 30 млрд.грн. Норма обов'язкового банківського резервування становить 15%.
4. Розрахуйте, на скільки збільшиться грошова пропозиція, якщо сума депозитів становить 800 млрд.грн., готівка складає 360 млрд.грн., норма обов'язкових резервів комерційних банків в центральному банку становить 13%.
5. Розпишіть процес грошово-кредитної мультиплікації і визначіть максимально можливий приріст кредитних ресурсів в банківській системі України, якщо сума грошей, прийнятих на депозит Банком А склала 6800 тис. грн. Норма обов'язкових резервів складає 10%.

Банки	Депозити	Кредити	Банківські резерви
Банк 1			
Банк 2			
Банк 3			
Сума решти банків			
Усього для банківської системи			

6. Розпишіть процес грошово-кредитної мультиплікації і визначіть максимально можливий приріст кредитних ресурсів в банківській системі України, якщо сума грошей, прийнятих на депозит Банком А склала 800 тис. грн. Норма обов'язкових резервів складає 20%.

Банки	Депозити	Кредити	Банківські резерви
Банк А			
Банк Б			
Банк В			
Банк Д			
Сума решти банків			
Усього для банківської системи			

МОДУЛЬ 2

Тема 7. ВАЛЮТНИЙ РИНОК І ЙОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Тести

1. Валюта – це:

- а) гроші іноземних держав та їхні золотовалютні резерви;
- б) грошові знаки іноземних держав та інші кредитні документи, які визначаються в іноземних валютних одиницях та використовуються в міжнародних розрахунках;
- в) офіційні запаси іноземних грошей у Центральному банку та фінансових організаціях країни.

2. Емітентом колективної валюти є:

- а) Міжнародна фінансова корпорація;
- б) міжурядові валютно-кредитні організації;
- в) Європейський союз.

4. Іноземна валюта – це:

- а) грошові знаки зарубіжних країн, а також кредитні та платіжні засоби в іноземних грошових одиницях, які використовуються в міжнародних розрахунках;
- б) грошові знаки зарубіжних країн;
- в) платіжні засоби в іноземних грошових одиницях, які використовуються в міжнародних розрахунках.

5. Валюта, в якій встановлюється ціна зовнішньоторговельному контракті, це:

- а) валюта оплати;
- б) валюта ціни;
- в) валюта угоди.

5. Валюта, що використовується для покриття дефіциту платіжного балансу, надання позик, кредиту, фінансування допомог тощо, це:

- а) міжнародна торгова валюта;
- б) міжнародна кредитна валюта;
- в) міжнародна резервна валюта.

6. Учасниками валютних відносин можуть бути:

- а) юридичні і фізичні особи;
- б) тільки юридичні особи;
- в) тільки фізичні особи.

7. В основу ямайської валютної системи був покладений:

- а) доларовий стандарт;
- б) золотодевізний стандарт;
- в) стандарт СПЗ.

8. В основу Паризької валютної системи був покладений:

- а) доларовий стандарт;
- б) золотодевізний стандарт;
- в) стандарт СПЗ.

9. В основу Генуезької валютної системи був покладений:

- а) доларовий стандарт;
- б) золотодевізний стандарт;
- в) стандарт СПЗ.

10. Після відміни доларового стандарту виконувати роль світових грошей:

- а) так;
- б) ні;
- в) частково.

11. Валютний курс – це:

- а) ціна, яка сплачується у власній валюті за одиницю іноземної валюти
- б) курсове співвідношення при перерахунку цін та грошових сум із однієї валюти в іншу;
- в) курс, при якому попит і пропозиція валюти збігається.

12. Як називаються грошові ознаки іноземних держав, а також кредитні й платіжні інструменти в іноземних грошових одиницях, що застосовуються у процесі міжнародних відносин називають:

- а) банкнотою;
- б) білонною монетою;
- в) валютою.

13. Грошова одиниця певної держави, що емітується банківською системою у межах цієї держави називається:

- а) іноземна валюта;
- б) національна валюта;
- в) колективна валюта;
- г) усі відповіді вірні.

14. Міжнародні грошові одиниці, емісію яких здійснюють міжурядові валютно-кредитні організації називають:

- а) іноземна валюта;
- б) національна валюта;
- в) колективна валюта;
- г) усі відповіді вірні.

15. Валюта, якою за угодою кредитора та позичальника надається кредит – це:

- а) валюта угоди;
- б) валюта кредиту;
- в) валюта оплати.

16. Валюта, що використовується для покриття дефіциту платіжного балансу, надання позик, фінансової допомоги – це:

- а) міжнародна резервна валюта;
- б) міжнародна торгова валюта;
- в) немає правильної відповіді.

17. Валютний режим, за яким національна валюта може без обмежень обмінюватись на валюти інших країн – це:

- а) валютний курс;
- б) конвертованість;
- в) інша відповідь.

18. Цілковита свобода обміну зароблених у країні грошей надається лише іноземним особам (нерезидентам) – це:

- а) зовнішня конвертованість;
- б) внутрішня конвертованість.

19. Коли право обміну національної валюти на іноземну валюту користуються лише резиденти цієї країни, а для нерезидентів зберігається режим не конвертованості, то це:

- а) зовнішня конвертованість;
- б) внутрішня конвертованість.

20. Вартість валюти однієї країни, виражена в грошових одиницях іншої країни чи міжнародних платіжних засобах – це:

- а) конвертованість валюти;
- б) валютний курс;
- в) зовнішня конвертованість.

21. Обмінний курс валют, який здійснюється в той чи інший бік залежно від зміни попиту і пропозиції на валютному ринку називається:

- а) плаваючий валютний курс;
- б) фіксований валютний курс;
- в) курс попиту.

22. Встановлений діапазон коливань між верхньою і нижньою точками інтервенції, що поєднує переваги фіксованого і плаваючого курсів – це:

- а) валютний коридор;
- б) валютна база;
- в) валютний портфель.

23. Встановлення курсу іноземної валюти щодо валюти даної країни на певний момент часу – це:

- а) валютне котирування;
- б) конвертованість валюти;
- в) резервування;
- г) інша відповідь.

24. Співвідношення між двома валютами, визначене через їхній курс щодо третьої валюти називають:

- а) котирування;
- б) конвертованість;
- в) крос-курс.

25. Під валютним курсом сьогодні розуміють:

- а) співвідношення між двома валютами, яке встановлюється в законодавчому порядку;
- б) співвідношення споживчого кошика, що виражений в грошових одиницях різних країн;
- в) ціна грошової одиниці однієї країни, що виражена в іноземних грошових одиницях чи міжнародних платіжних засобах;
- г) співвідношення валют по їх золотому вмісті.

26. Якщо обмінний курс української гривні по відношенню до американського долара змінився з 2 гривень до 2.5 гривень за 1 долар, то ціна гривні:

- а) піднялась з 40 центів до 50 центів за гривню, а курс долара виріс по відношенню до гривні;
- б) знизилась з 50 центів до 40 центів за гривню, а курс долара знизився по відношенню до гривні;

- в) піднялась з 40 центів до 50 центів за гривню, а курс долара знизився по відношенню до гривні;
- г) знизилась з 50 центів до 40 центів за гривню, а курс долара виріс по відношенню до гривні.

27. Контракти на купівлю або продаж іноземної валюти, які відбудуться у майбутньому, але за курсом, зафіксованим на поточну дату називають:

- а) ф'ючерсною угодою;
- б) форвардною валютною угодою;
- в) опціонною угодою;
- г) валютний опціон;
- д) угода «своп».

Як називається термін, визначення якого наведене нижче:

1. Виключне право на відтворення, публікацію та продажу змісту і форми художнього та музикального твору.
2. Втручання центрального банку в операції на валютному ринку з метою впливу на курс національної валюти через купівлю-продаж іноземної валюти.
3. Сукупність заходів, які проводяться державою у сфері міжнародних валютних відносин відповідно до її тактичних та стратегічних цілей.
4. Державно-правова форма організації валютних відносин.
5. Система нормативних правил, які встановлюються у законодавчому та адміністративному порядку і спрямовані на обмеження операцій з іноземною та національною валютами, золотом та іншими валютними коштами на ринку та передбачають обов'язкову здачу їх казначейству.
6. Знецінювання національної валюти з метою масового експортування товарів за цінами, нижчими від світових.
7. Система платежів у міжнародних розрахунках, що полягає у взаємному заліку зустрічних вимог і зобов'язань, що впливають із рівності товарних поставок і наданих послуг.
8. Співвідношення, за яким одна валюта обмінюється на іншу. Ціна грошової одиниці однієї країни, виражена у грошовій одиниці іншої країни.
9. Небезпека валютних втрат, пов'язаних із можливими змінами валютних курсів у процесі здійснення зовнішньоекономічної діяльності.
10. Розгалужена система фінансово-кредитних інститутів та механізмів, функціонування яких забезпечує купівлю і продаж іноземних валют для обслуговування іноземних платежів.
11. Регулювання структури інвестиційного портфеля шляхом включення в його склад різних цінних паперів для забезпечення найбільшої доходності портфеля.
12. Офіційно встановлений центральним банком ринковий курс національної валюти щодо відповідних іноземних валют на день проведення операцій.
13. Можливість вільного обміну національної валюти на інші валюти за офіційним курсом.
14. Метод котирування, при якому за одиницю беруть національну валюту, курс якої виражають у певній кількості іноземної валюти.

15. Метод котирування, при якому вартість одиниці чи 100 одиниць іноземної валюти виражають у національній грошовій одиниці.
16. Обмінний курс двох валют, зафіксований міждержавною угодою на відповідному рівні.
17. Обмінний курс валют, який змінюється в той чи інший бік залежно від зміни попиту і пропозиції на валютному ринку.

Задача

Розрахуйте курс СПЗ до долару США на основі даних таблиці. Валютний курс визначається на основі даних Банку Англії і середніх ринкових курсів валют на середину дня для МВФ.

Склад валютного кошику	Валютні компоненти	Валютний курс за 1 дол США (умовний приклад)	Еквівалент в дол. США
Долар США	0,5720	1,0	
Німецька марка	0,4530	1,7128	
Французький франк	0,8000	5,8015	
Англійський фунт	0,0812	1,63742	
Японська ієна	31,800	116,0510	
Разом	1 од СПЗ		

Тема 8. ТЕОРІЇ КРЕДИТУ

Тести

1. Валюта – це:

- а) гроші іноземних держав та їхні золотовалютні резерви;
- б) грошові знаки іноземних держав та інші кредитні документи, які визначаються в іноземних валютних одиницях та використовуються в міжнародних розрахунках;
- в) офіційні запаси іноземних грошей у Центральному банку та фінансових організаціях країни.

2. Іноземна валюта – це:

- а) грошові знаки зарубіжних країн, а також кредитні та платіжні засоби в іноземних грошових одиницях, які використовуються в міжнародних розрахунках;
- б) грошові знаки зарубіжних країн;
- в) платіжні засоби в іноземних грошових одиницях, які використовуються в міжнародних розрахунках.

3. Емітентом колективної валюти є:

- а) Міжнародна фінансова корпорація;
- б) міжурядові валютно-кредитні організації;
- в) Європейський союз.

4. Валюта, в якій встановлюється ціна зовнішньоторговельному контракті, це:

- а) валюта оплати;
- б) валюта ціни;
- в) валюта угоди.

5. Валюта, що використовується для покриття дефіциту платіжного балансу, надання позик, кредиту, фінансування допомог тощо, це:

- а) міжнародна торгова валюта;
- б) міжнародна кредитна валюта;
- в) міжнародна резервна валюта.

6. Учасниками валютних відносин можуть бути:

- а) юридичні і фізичні особи;
- б) тільки юридичні особи;
- в) тільки фізичні особи.

7. В основу ямайської валютної системи був покладений:

- а) доларовий стандарт;
- б) золотодевізний стандарт;
- в) стандарт СПЗ.

8. В основу Паризької валютної системи був покладений:

- а) доларовий стандарт;
- б) золотодевізний стандарт;
- в) стандарт СПЗ.

9. В основу Генуезької валютної системи був покладений:

- а) доларовий стандарт;
- б) золотодевізний стандарт;
- в) стандарт СПЗ.

10. Після відміни доларового стандарту виконувати роль світових грошей:

- а) так;
- б) ні;
- в) частково.

11. Валютний курс – це:

- а) ціна, яка сплачується у власній валюті за одиницю іноземної валюти
- б) курсове співвідношення при перерахунку цін та грошових сум із однієї валюти в іншу;
- в) курс, при якому попит і пропозиція валюти збігається.

12. Як називаються грошові ознаки іноземних держав, а також кредитні й платіжні інструменти в іноземних грошових одиницях, що застосовуються у процесі міжнародних відносин називають:

- а) банкнотою;
- б) білонною монетою;
- в) валютою.

13. Грошова одиниця певної держави, що емітується банківською системою у межах цієї держави називається:

- а) іноземна валюта;
- б) національна валюта;
- в) колективна валюта;
- г) усі відповіді вірні.

14. Міжнародні грошові одиниці, емісію яких здійснюють міжурядові валютно-кредитні організації називають:

- а) іноземна валюта;
- б) національна валюта;

в) колективна валюта;

г) усі відповіді вірні.

15. Валюта, якою за угодою кредитора та позичальника надається кредит – це:

а) валюта угоди;

б) валюта кредиту;

в) валюта оплати.

16. Валюта, що використовується для покриття дефіциту платіжного балансу, надання позик, фінансової допомоги – це:

а) міжнародна резервна валюта;

б) міжнародна торгова валюта;

в) немає правильної відповіді.

17. Валютний режим, за яким національна валюта може без обмежень обмінюватись на валюти інших країн – це:

а) валютний курс;

б) конвертованість;

в) інша відповідь.

18. Цілковита свобода обміну зароблених у країні грошей надається лише іноземним особам (нерезидентам) – це:

а) зовнішня конвертованість;

б) внутрішня конвертованість.

19. Коли право обміну національної валюти на іноземну валюту користуються лише резиденти цієї країни, а для нерезидентів зберігається режим не конвертованості, то це:

а) зовнішня конвертованість;

б) внутрішня конвертованість.

20. Вартість валюти однієї країни, виражена в грошових одиницях іншої країни чи міжнародних платіжних засобах – це:

а) конвертованість валюти;

б) валютний курс;

в) зовнішня конвертованість.

21. Обмінний курс валют, який здійснюється в той чи інший бік залежно від зміни попиту і пропозиції на валютному ринку називається:

а) плаваючий валютний курс;

б) фіксований валютний курс;

в) курс попиту.

22. Встановлений діапазон коливань між верхньою і нижньою точками інтервенції, що поєднує переваги фіксованого і плаваючого курсів – це:

а) валютний коридор;

б) валютна база;

в) валютний портфель.

23. Встановлення курсу іноземної валюти щодо валюти даної країни на певний момент часу – це:

а) валютне котирування;

б) конвертованість валюти;

в) резервування;

г) інша відповідь.

24. Співвідношення між двома валютами, визначене через їхній курс щодо третьої валюти називають:

- а) котирування;
- б) конвертованість;
- в) крос-курс.

25. Якщо обмінний курс української гривні по відношенню до американського долара змінився з 2 гривень до 2.5 гривень за 1 долар, то ціна гривні:

- а) піднялась з 40 центів до 50 центів за гривню, а курс долара виріс по відношенню до гривні;
- б) знизилась з 50 центів до 40 центів за гривню, а курс долара знизився по відношенню до гривні;
- в) піднялась з 40 центів до 50 центів за гривню, а курс долара знизився по відношенню до гривні;
- г) знизилась з 50 центів до 40 центів за гривню, а курс долара виріс по відношенню до гривні

26. Під валютним курсом сьогодні розуміють:

- а) співвідношення між двома валютами, яке встановлюється в законодавчому порядку;
- б) співвідношення споживчого кошика, що виражений в грошових одиницях різних країн;
- в) ціна грошової одиниці однієї країни, що виражена в іноземних грошових одиницях чи міжнародних платіжних засобах;
- г) співвідношення валют по їх золотому вмісті.

27. Контракти на купівлю або продаж іноземної валюти, які відбудуться у майбутньому, але за курсом, зафіксованим на поточну дату називають:

- а) ф'ючерсною угодою;
- б) форвардною валютною угодою;
- в) опціонною угодою;
- г) валютний опціон;
- д) угода «своп».

Як називається термін, визначення якого наведене нижче:

1. Форма короткострокового кредиту, який надається банківською установою шляхом списання банком коштів по рахунку клієнта більше залишку.
2. Обов'язок гаранта сплатити за певну суму при настанні гарантійного випадку.
3. Підтвердження згоди платника на оплату товарних або грошових документів.
4. Протилежна сторона по контракту, яка приймає на себе певні обов'язки.
5. Плата за позичковий капітал для усіх його форм.
6. Надання в борг грошей або товарів.
7. Внесок грошових коштів в банк на зберігання.
8. Єдиний рахунок, на якому враховуються всі операції банку з клієнтом.
9. Форма кредитування на умовах сплати вартості взятого в оренду майна.
10. Різновид торгово-комісійної операції, пов'язаної з кредитуванням обігових засобів.
11. Доручення банку покупця оплачувати банку постачальника рахунки останнього за відвантажені матеріальні цінності на умовах, передбачених в заяві покупця.

12. Організація, створена для залучення грошових коштів і розміщення їх від свого імені на умовах поворотності, платності і терміновості.
13. Кредит, який видається без спеціального забезпечення лише під зобов'язання повернути його.
14. Банківські операції з дисконтування векселів і видачі позичок до запитання під вексельне забезпечення. Кредит до запитання під вексельне забезпечення.
15. Вид кредиту, за якого проценти за його користування сплачуються наперед.
16. Відстрочка платежів, що надається продавцем покупцеві.
17. Спроможність суб'єкта повернути кредит у випадку його надання.
18. Передача машин та устаткування у довгострокову оренду на умовах сплати вартості взятого в оренду майна.
19. Кредит під заставу цінних паперів.
20. Економічні процеси, відносно яких укладається кредитна угода.
21. Вид кредиту, що надається у грошовій чи товарній формі населенню з метою придбання товарів тривалого користування
22. Кредит, який являє собою поновлювану кредитну лінію.
23. Кредит, що надається центральним банком комерційним банкам (які мають проблеми з ліквідністю) під заставу цінних паперів
24. Короткостроковий кредит, який гаситься на першу вимогу і видається під заставу цінностей
25. Форма кредитування, при якій кредит покупцеві надається в формі відстрочки платежу
26. Одна з форм споживчого кредиту, що надається комерційними банками своїм клієнтам за їхніми запитами за наявності спеціального чекового рахунку клієнта.
27. Кредит зі спеціального позикового рахунку, на якому відбиваються кредити банку і всі платежі з рахунків за дорученням клієнта, а також всі кошти, що поступають в банк на ім'я клієнта.

Задачі

1. Розрахувати платежі за кредит за кожний період та загальну суму коштів, що необхідно сплатити за користування кредитною лінією. Процент за користування кредитною лінією складає 36% річних. Занести дані до таблиці.
- 2.

Дата	Потреба в кредиті	Потреба з нарастаючим підсумком	Погашення кредита	Погашення з нарастаючим підсумком	Кредитний потік (3)-(5)	Платежі за кредит
1	2	3	4	5	6	7
1.10	250	250				
22.10	350	600				
13.11	170	770				
26.11	155	925				
15.12			550	550		
31.12			375	925	-	
Всього	925	925	925	925	-	

3. Потреби підприємства в кредитних коштах на закупівлю комплектуючих складають за 1-й місяць 190 тис.грн., за 2-й – ще 280, за третій – ще 390, в

наступні три місяці підприємство може повертати кошти в такій же пропорції. Визначте, чи варто відкривати кредитну лінію, чи взяти кредит на всю суму з разовим погашенням через шість місяців, якщо річна ставка за користування кредитом складає 30%?

4. Яка пропозиція на Ваш погляд вигідніша:
 - а) інвестувати 2 тис.дол. США під 20%, що нараховуються раз на рік;
 - б) під 20% річних, що нараховуються щоквартально?Відсотки не знімаються, а додаються до основної суми депозиту. Термін депозитного вкладу 2 роки. Навести розрахунки двох варіантів.
5. Ви маєте 10000 грн. і хочете покласти їх на депозит на півроку. “Промінвестбанк” пропонує такі умови своїм клієнтам:
 - а) 18% річних без права додавання нарахованих відсотків до основної суми депозиту;
 - б) 12% річних з правом щомісячного додавання відсотків до основної суми депозиту. Відсотки нараховуються щомісячно. Яка пропозиція на Ваш погляд вигідніша?
6. Що Ви вважаєте вигіднішим:
 - а) щорічно додавати до вкладу 1000 грн. за нормою доходності 15% річних протягом 3 років;
 - б) вкласти 1000 грн. на 3 роки за умови щорічного доходу за нормою 15% річних?Проценти не додаються до суми вкладу, а знімаються. Навести розрахунки обох варіантів.
7. Ви маєте 10 тис.грн. і хочете покласти їх на депозит на півроку. “Промінвестбанк” пропонує такі умови своїм клієнтам:
 - а) 20% річних без права додавання нарахованих відсотків до основної суми депозиту;
 - б) 12% річних з правом щомісячного додавання відсотків до основної суми депозиту. Відсотки нараховуються щомісячно. Яка пропозиція на Ваш погляд вигідніша?
8. Ви маєте 15 тис.грн. і хочете покласти їх на депозит на півроку. “Промінвестбанк” пропонує такі умови: 15% річних без права додавання нарахованих відсотків до основної суми депозиту; “Прокредитбанк” пропонує інші умови: 12% річних з правом щомісячного додавання відсотків до основної суми депозиту. Відсотки нараховуються щомісячно. Яка пропозиція на Ваш погляд вигідніша?
9. Яка пропозиція на Ваш погляд вигідніша:
 - а) інвестувати 3 тис.дол. США під 20%, що нараховуються раз на рік;
 - б) під 15% річних, що нараховуються щоквартально?Відсотки не знімаються, а додаються до основної суми депозиту. Термін депозитного вкладу 2 роки. Навести розрахунки двох варіантів.

Тема 9. КРЕДИТНА СИСТЕМА

Тести

1. Які банки працюють тільки з юридичними особами

- а) ощадні;
- б) комерційні;
- в) центральні.

2. Які банки працюють з фізичними особами:

- а) ощадні;
- б) комерційні;
- в) центральні.

3. Установи, які реалізують кредитні відносини поділяються на такі групи:

- а) центральний банк, комерційні банки, страхові фонди;
- б) центральний банк, комерційні банки, спеціалізовані кредитно-фінансові установи;
- в) комерційні банки, спеціалізовані кредитно-фінансові установи, ощадні банки.

4. Небанківські фінансові кредитні установи ще називаються:

- а) парабанками;
- б) гіпербанками;
- в) мегабайтами.

5. Визначіть основні напрямки діяльності фінансово-кредитних установ:

- а) акумулюванням заощаджень населення;
- б) випуск акцій;
- в) кредитування певної сфери економіки;
- г) надання іпотечних та споживчих кредитів;
- д) а, в;
- е) усі відповіді вірні.

6. Пенсійні фонди бувають:

- а) тільки державні;
- б) тільки приватні;
- в) а, б.

7. Недержавні пенсійні фонди після акумулювання коштів населення:

- а) випускають акції;
- б) проводять інвестиційну політику;
- в) приймають депозити.

8. Визначіть, які організації належать до фінансово-кредитних установ:

- а) банки;
- б) страхові компанії;
- в) кредитні спілки;
- г) ломбарди;
- д) б, в, г;
- е) усі перераховані варіанти.

9. Кредитні установи, які надають грошові кошти під заставу рухомого майна, яке дбайливо зберігають:

- а) фінансові компанії;
- б) страхові компанії;
- в) ломбарди;

г) факторингові компанії.

10. Визначіть з яких основних гілок складається кредитна система:

- а) центральні банки і комерційні банки;
- б) банківської системи і пара банківської;
- в) емісійних банків і небанківських кредитно-фінансових установ.

11. На початкових стадіях розвитку кредиту кредитна система була:

- а) однорівнева;
- б) дворівнева;
- в) трирівнева.

12. Визначіть із кількох рівнів складається кредитна система України:

- а) одного;
- б) двох;
- в) трьох.

13. Об'єднання крупних банків навколо угоди про розподіл сфер діяльності називають:

- а) банківський синдикат;
- б) банківський концерн;
- в) банківський картель.

14. Коли до складу банківського концерну входять спеціалізовані фінансово-кредитні інститути, що об'єднанні під керівництвом акціонерного товариства, якому належать всі контрольні пакети акцій цих акціонерних товариств концерну, то це міжбанківське об'єднання називають:

- а) банківський синдикат;
- б) банківський концерн;
- в) банківська холдинг-компанія;
- г) банківський картель.

Як називається термін, визначення якого наведене нижче:

1. Підвищення рентабельності інвестування власних коштів.
2. Суб'єкт ринку, метою діяльності якого є торгівля фінансовими інструментами.
3. Передача або переуступка кредитором свого права вимоги грошей, речей і інших цінностей іншій особі.
4. Цінний папір, який використовують при безготівкових розрахунках
5. Одна з форм споживчого кредиту, що надається комерційними банками своїм клієнтам за їхніми запитами за наявності спеціального чекового рахунку клієнта.
6. Процентна ставка, розмір якої не змінюється протягом дії кредитної угоди.
7. Небанківські інститути кредитної системи, що спеціалізуються на кредитуванні продажу споживчих товарів з відстроченням платежу.
8. Монополістичне об'єднання банків, яке утворюється об'єднанням власності банків, що входять до його складу.
9. Банки, які здійснюють широке коло банківських операцій.
10. Спеціалізовані інститути, що за рахунок підприємств, організацій, населення формують цільові грошові фонди та здійснюють виплати з них за настання певних подій.

11. Тимчасові банківські об'єднання, створені для розміщення великих випусків цінних паперів, обслуговування емісійно-засновницької діяльності клієнтів.
12. Банки, які обмежують свою діяльність однієї або декількома банківськими операціями або концентруються на певному колі клієнтів
13. Договір, при якому поручитель бере зобов'язання перед кредитором сплатити при необхідності заборгованість позичальника.
14. Нове запозичення для погашення заборгованості.
15. Відстрочка або розстрочка по сплаті податку.
16. Небанківські фінансово-кредитні установи.
17. Кредити, що надаються одному клієнту кількома банками на однакових договірних умовах.
18. Акредитив, що отримав додаткову гарантію платежу з боку іншого банку.
19. Процентна ставка, розмір якого може змінюватись під час дії кредитної угоди.
20. Процент по кредитах, що видаються одним комерційним банком іншому.
21. Здатність банку у будь-який момент виконати зобов'язання перед вкладником у повному обсязі.
22. Кооперативні організації, що створюються з метою акумуляції заощаджень своїх членів та їх взаємного кредитування.
23. Спроможність суб'єкта повернути кредит у випадку його надання.
24. Монополістичне об'єднання акціонерних банків, коли великий банк стає власником контрольного пакета акцій юридично самостійних банків.
25. Кредит, що надається центральним банком комерційним банкам і призначається для реструктуризації комерційного банку
26. Тимчасове об'єднання на договірній основі кількох банків для спільного проведення кредитних, гарантійних або інших банківських операцій.
27. Об'єднання крупних банків навколо угоди про розподіл сфер діяльності.
28. Операція, за допомогою якої банк за дорученням клієнта отримує на основі розрахункових документів належні йому грошові кошти від платника і зараховує їх на його рахунок в банку.
29. Цінності, що служать для кредитора заставою повного і своєчасного повернення боржником отриманого кредиту і сплати ним належних процентів.
30. Частина доходів домашніх господарств, яка не використовується на купівлю товарів і послуг, сплату податків та інших боргових зобов'язань.
31. Спосіб забезпечення кредитних зобов'язань позичальника.
32. Внесок грошових коштів або цінних паперів в банк на зберігання.
33. Ставка процента, який виплачується по вкладах населення та юридичних осіб.

Задачі

1. "Правексбанк" може надати підприємству дисконтний кредит у розмірі 1 млн.дол. США або за курсом 5,4 млн.грн. на півроку під 30% річних. Підприємство отримує прибуток від своєї діяльності в гривнях. Яку суму отримає підприємство і яку суму має повернути, якщо очікується підвищення курсу долара від 5,4 до 5,8 грн. за долар. Який з кредитів буде вигідніший для підприємства: доларовий чи гривневий?

2. Клієнт звернувся в банк за кредитом у валюті на суму 4000 дол. США на один рік для придбання машини. Банк запропонував такі умови: щомісячне погашення боргу рівними частками під 15% річних; одноразове погашення боргу вкінці року і сплатою процентів при видачі позики з урахуванням 12% річних.
3. Для придбання пральної машини покупцю не вистачає 2 тис.грн. Одержуваний його сім'єю дохід дозволяє погашати кредит у розмірі 200 грн. на місяць. Банк може надати кредит на умовах щомісячного його погашення на півроку під 10% річних, на рік під 15% річних. Зробіть відповідні розрахунки і оберіть оптимальний для покупця варіант кредитування.
4. Для будівництва садового будинку клієнт звернувся в банк за кредитом у розмірі 5 тис. дол. США на два роки. Банк може надати кредит із щоквартальним погашенням рівними частками у валюті під 12% річних, у гривні під 20% річних. Курс долару на момент надання кредиту складає 5,4 гривні. За рік очікується підвищення курсу до 6,5 гривні за долар. Зробіть розрахунки і оберіть оптимальні для клієнта умови кредитування.
5. АТ "Дизайн" вирішило взяти кредит на придбання матеріалів на суму 200 тис.грн. на 4 місяці. Банк «Аваль» пропонує кредит з щомісячним погашенням рівними частками при ставці 2% на місяць. Банк «Гарант» пропонує такий же кредит, але з разовим погашенням по закінченні терміну кредиту за ставкою 18% річних. Визначити, який кредит буде вигіднішим для АТ "Дизайн".
6. Підприємству надається кредит у розмірі 30 млн. грн. на рік, з щомісячним погашенням кредиту за ставкою 24% річних. Складіть графік погашення підприємством кредиту і визначіть граничний рівень інфляції, за межами якого надання кредиту для банку буде збитковим.
7. АТ «Рось» вирішило взяти кредит на суму 50 тис.грн. на 7 місяців. Банк «Альфа» пропонує кредит з щомісячним погашенням рівними частками при ставці 2%. Банк «Омега» пропонує такий же кредит, але з разовим погашенням по закінченні терміну кредиту, ставки за користування кредитом 30% річних. Визначити, який кредит обійдеться АТ «Рось» дорожче. Навести розрахунки двох варіантів.
8. Клієнт звернувся в банк за кредитом у валюті на суму 4000 дол. США на один рік для придбання будівельних матеріалів. Банк запропонував такі умови: щоквартале погашення боргу рівними частками під 24% річних; одноразове погашення боргу і процентів в кінці року з урахуванням 20% річних. Розрахуйте обидва варіанти і оберіть вигідніший.
9. "Укрпромбанк" може надати підприємству дисконтний кредит у розмірі 1 млн.дол. США або за курсом 5,1 млн.грн. на півроку під 30% річних. Підприємство отримує прибуток від своєї діяльності в гривнях. Яку суму отримає підприємство і яку суму має повернути, якщо очікується підвищення курсу долара від 5,1 до 5,5 грн. за

долар. Який з кредитів буде вигідніший для підприємства: доларовий чи гривневий?

10. Автотранспортному підприємству необхідно 100 тис.грн., які воно зможе повернути за 6 місяців. Банк «Фінанси і кредит» може надати лише дисконтний кредит за ставкою 20% річних. Яку суму отримає автотранспортне підприємство від банку?
11. Орендна плата складає 3000 грн. в місяць та підвищується з урахуванням інфляції (5%) кожного місяця. Строк оренди приміщення 5 місяців. Орендодавець пропонує сплатити одразу 15 тис.грн. Чи є ця пропозиція вигідною для орендаря, якщо банківський процент 24% річних?
12. «Промінвестбанк» торговій організації дисконтний кредит у розмірі 580 тис.грн. на 10 місяців. Процент за користування кредитом складає 27% річних. Визначте, яку суму сплатить торгова організація за користування кредитом та яку суму отримає від «Промінвестбанку».
13. АТ «Альянс» вирішило взяти кредит на суму 6 млн.грн. на 5 місяців. Банк «Надра» пропонує кредит з щомісячним погашенням рівними частками при ставці 2% в місяць. Банк «Хрещатик» пропонує такий же кредит, але з разовим погашенням по закінченні терміну кредиту, ставки за користування кредитом 20 % річних. Визначити, який кредит обійдеться АТ «Альянс» дорожче, якщо інфляція за 5 місяців складе 10%.
14. Клієнт звернувся до «Райффайзенбанку» для отримання кредиту на придбання мікроавтобуса. Сума кредиту складає 150 тис.грн. з щоквартальним погашенням кредиту рівними частками. Ставка за користування кредитом 18%, термін кредиту – 3 роки. Розпишіть графік погашення кредиту.
15. Розгляньте ситуацію та визначте найбільш доцільний варіант.
 - а) Підприємство «Альфа» взяло кредит у сумі 880 млн.грн. на 6 років під 21% річних, кредит та проценти буде погашений відразу після закінчення терміну позики.
 - б) Підприємство «Бета» взяло кредит на тих же умовах, але погашення кредиту буде відбуватися щорічно у рівних пропорціях. Розрахуйте обидва варіанти. Обґрунтуйте ваш вибір.
16. Підприємству надається кредит у розмірі 100 млн.грн. на рік, з щомісячним погашенням кредиту за ставкою 25% річних. Складіть графік погашення підприємством кредиту і визначіть граничний рівень інфляції, за межами якого надання кредиту для банку буде збитковим
17. Для придбання автомобіля покупцю не вистачило 2 тис.грн. Одержуваний його сім'єю дохід дозволяє відкласти кошти на погашення кредиту до 400 грн. на місяць. Банк може надати кредит на умовах щомісячного його погашення на

півроку під 15% річних, на рік під 20% річних. Зробіть відповідні розрахунки і оберіть оптимальний для покупця варіант кредитування.

18. Базова річна сума оплати освіти у коледжі за один рік дорівнює 3 тис.грн. та підвищується кожного року з урахуванням інфляції (10%). Строк навчання 3 роки. Навчальний заклад пропонує сплатити одразу цілий строк навчання. Чи є ця пропозиція вигідною для того, хто навчається, якщо банківський процент дорівнює 15%?
19. Клієнт звернувся в банк за кредитом у валюті на суму 10 тис.дол. США на один рік для придбання машини. Банк запропонував такі умови:
- 1) щомісячне погашення боргу рівними частками під 20% річних;
 - 2) одноразове погашення боргу і процентів в кінці року з урахуванням 15% річних.
20. Для будівництва торгового приміщення клієнт звернувся в банк за кредитом у розмірі 10 тис. дол. США на рік. Банк може надати кредит із щоквартальним погашенням рівними частками у валюті під 12% річних, у гривні під 18% річних. Курс долару на момент надання кредиту складає 5 гривень. Протягом першого кварталу очікується підвищення курсу до 5,5 гривень за долар. Зробіть розрахунки і оберіть оптимальні для клієнта умови кредитування.
21. “Правекс-банк” надав підприємству дисконтний кредит у розмірі 1 млн. дол. США на півроку під 30% річних. Підприємство отримує прибуток від своєї діяльності в гривнях. Яку суму отримає підприємство і яку суму в перерахунку на гривні має повернути, якщо очікується підвищення курсу долара від 5,4 до 5,8 грн. за долар.
22. Для придбання холодильника покупцю необхідно 5 тис.грн. Одержуваний його сім’єю дохід дозволяє погашати кредит у розмірі 500 грн. на місяць плюс відсотки. Банк може надати кредит на умовах щомісячного його погашення на півроку під 10% річних, на рік під 18% річних. Зробіть відповідні розрахунки і оберіть оптимальний для покупця варіант кредитування.
23. “Експрес-люкс” займається перевезенням пасажирів. Штаб одного з кандидатів замовив для перевезення спостерігачів на виборах 20 мікроавтобусів. Вартість послуг, наданих фірмою, складе 4 тис.дол. “Експрес-люкс” запропонував клієнтам послуги в кредит за умов:
- 1) сплати спочатку 50% від вартості, а протягом тижня – решту суми рівними частками з урахуванням 0,1% за день від суми, що залишається несплаченою,
 - 2) спочатку сплатити 30%, решту суми разово через тиждень з урахуванням 0,2% за день. Який з запропонованих варіантів потрібно обрати?
24. Для будівництва ресторану клієнт звернувся в банк за кредитом у розмірі 4 тис. дол. США на рік. Курс долара 5,5 грн. Банк може надати кредит із щоквартальним погашенням рівними частками у гривні під 18% річних, або з

разовим погашенням в кінці періоду у валюті під 10% річних. Зробіть розрахунки і оберіть оптимальні для клієнта умови кредитування.

25. Споживач має намір придбати в кредит плазмову панель LG. В магазині “Ельдорадо” така панель коштує 16 тис.грн. і пропонується кредит на рік з щомісячним погашенням рівними частками за ставкою 6% на рік. В магазині “Домотехніка” така панель коштує 17 тис.грн., але пропонується безвідсотковий кредит з щомісячним погашенням рівними частками на 9 місяців. В якому магазині споживачу вигідніше робити покупку?
26. Побойуючись підвищення цін споживач вирішив негайно придбати побутову техніку: мікрохвильову піч, пральну машину та пилосос. Вартість покупок складе 1200 дол. Банк пропонує такі варіанти:
- а) кредит в доларах з разовим погашенням в кінці року за ставкою 12% річних,
 - б) кредит в гривнях з щоквартальним погашенням рівними частками за ставкою 24% річних, курс долару становить 5,4 грн., очікується підвищення на початок другого півріччя до 7грн. Визначте, який кредит вигідніше взяти за таких умов.
27. Двоє сусідів вирішили зробити ремонт своїх квартир до новорічних свят. За їх підрахунками загальна сума витрат складе 3 тис.дол. Перший сусід звернувся за кредитом у банк “Альянс”, який запропонував кредит в доларах за ставкою 18% на рік. Другий сусід звернувся в банк “Гарант” за кредитом в гривнях за ставкою 22% на рік. Погашення обох кредитів має відбуватися щоквартально рівними частками. Курс долара 5,4 грн., а протягом вже перших трьох місяців очікується підвищення курсу долара на 1 грн. Визначте, кому з сусідів ремонт обійдеться дорожче.
28. Чоловік вирішив подарувати дружині на день народження домашній кінотеатр вартістю 700 дол. та телевізор вартістю 500 дол. Товари можна придбати в кредит у разі сплати 25% вартості за ставкою 13% річних, у разі ж сплати 40% - за ставкою 12% річних. Кредит надається на 6 місяців і погашається рівними частками щомісячно. Визначте, в скільки обійдеться чоловіку такий подарунок та оберіть найдоцільніший варіант кредитування.
29. Базова річна сума оплати освіти у ліцеї за один рік дорівнює 1 тис.грн. та підвищується кожного року з урахуванням інфляції (10%). Строк навчання 6 років. Навчальний заклад пропонує сплатити одразу цілий строк навчання. Чи є ця пропозиція вигідною для того, хто навчається, якщо банківський процент дорівнює 19%?
30. АТ “Експрес” хоче отримати дисконтний кредит у банку “Аваль” на суму 17 млн.дол. США на 80 днів під 33% річних. Яку суму отримає АТ “Експрес”?
31. Молодим сім'ям пропонуються квартири в пільговий кредит на 10 років з щорічним погашенням рівними частками за ставкою 10% на рік. Сім'я Іванових має намір придбати двокімнатну квартиру, яка оцінюється в 26 тис.дол., побудуйте графік

погашення кредиту та відсотків і підрахуйте суму, яку в середньому сім'я має відкладати щомісячно.

32. АТ «Морепродукти» вирішило взяти кредит для закупівлі риби на суму 2 млн.грн. на 4 місяці, розраховуючи повертати його щомісячно з прибутку від продажу риби. Банк «Надра» пропонує кредит з щомісячним погашенням рівними частками при ставці 2% в місяць. Банк «Хрещатик» пропонує такий же кредит, але з разовим погашенням по закінченні терміну кредиту, ставка за користування кредитом 20 % річних. Визначити, який кредит обійдеться АТ «Морепродукти» дорожче, якщо інфляція за 4 місяці складе 8%.
33. Клієнт звернувся в банк за кредитом у валюті на суму 9000 дол. США на один рік для придбання машини. Банк запропонував такі умови:
- 1) щомісячне погашення боргу рівними частками під 18% річних;
 - 2) одноразове погашення боргу в кінці року і сплатою процентів при видачі позики з урахуванням 12% річних. Який з варіантів буде вигіднішим для позичальника?
34. Підприємству надається кредит для розширення виробництва у розмірі 120 млн. грн. на рік, з щомісячним погашенням кредиту за ставкою 24% річних. Складіть графік погашення підприємством кредиту і визначіть граничний рівень інфляції, за межами якого надання кредиту для банку буде збитковим.
35. Підприємство «Епос» вирішило придбати в свій офіс 4 комп'ютера вартістю 3 тис.грн. кожний. «Приват-банк» пропонує кредит на 6 місяців зі сплатою відсотків наперед з подальшим щомісячним погашенням рівними частками за ставкою 24% на рік. Яку суму потрібно взяти в кредит, щоб суми, що залишиться після сплати відсотків, вистачило на придбання комп'ютерів? Розрахувати суму, яку необхідно повертати кожного місяця.
36. Банк «Ажіо» надає АТ «Альянс» дисконтний кредит у сумі 9 млн.дол. США на 3 місяці під 49% річних. Розрахувати платіж за користування кредитом та суму, яку отримає АТ «Альянс»?
37. Одна сім'я вирішила провести різдвяні свята у Франції, для подорожі їм не вистачає 2 тис.дол. Тому вони звернулися в банк за кредитом. Банк запропонував такі умови: кредит у гривнях з разовим погашенням в кінці терміну за ставкою 24% річних; кредит в доларах з щомісячним погашенням рівними частками та сплатою відсотків кожного місяця за ставкою 20% річних. Термін кредиту 4 місяці, курс долара на час надання кредиту 5,3 грн. Який варіант буде вигіднішим?
38. Базова річна сума оплати освіти у навчальному закладі за один рік дорівнює 5 тис грн та підвищується з урахуванням інфляції (15%). Строк освіти 5 років. Навчальний заклад пропонує сплатити спочатку 25 тис грн., сплатив цілий строк навчання. Чи є ця пропозиція вигідною для того, хто навчається, якщо банківський процент 18%?

Тема 10. ЦЕНТРАЛЬНИЙ І КОМЕРЦІЙНІ БАНКИ

Тести

1. Банківська система складається з:

- а) комерційних банків;
- б) центрального банку;
- в) парабанків;
- г) а, б;
- д) б, в.

2. Сьогодні в Україні діє:

- а) однорівнева банківська система;
- б) дворівнева банківська система;
- в) трирівнева банківська система.

3. Емісійний, розрахунковий і касовий центр, що здійснює нагляд за усією кредитною системою і використовується як найважливіший інструмент грошово-кредитної політики України:

- а) Міністерство фінансів України;
- б) Національний банк України;
- в) Кабінет міністрів України;
- г) жодна з відповідей не вірна.

4. На першому рівні дворівневої банківської системи знаходиться:

- а) комерційні банки;
- б) центральний банк;
- в) парабанки.

5. Система управління НБУ складається з:

- а) Рада НБУ і Правління НБУ;
- б) Секретаріат НБУ і Рада НБУ;
- в) Правління НБУ і Виконавчий комітет НБУ.

6. Який процес становлення центральних банків відбувається протягом тривалого періоду часу шляхом поступового закріплення за ним монопольного права емісії грошей:

- а) директивний;
- б) еволюційний;
- в) фінансовий;
- г) ринковий.

7. Монопольне право на емісію банкнот в обігу належить:

- а) казначейству держави;
- б) центральному банку країни;
- в) казначейству і центральному банку;
- г) уряду;
- д) немає вірної відповіді.

8. Який процес організації НБУ:

- а) ринковий;
- б) еволюційний;
- в) директивний.

9. Чи важливим є політична і економічна незалежність центральних банків абсолютною:

- а) так;
- б) ні.

10. Визначіть, яку функцію НБУ не виконує:

- а) функцію “банку банків”;
- б) кредитування фізичних осіб;
- в) емісію грошей;
- г) організацію грошового обігу.

11. Визначіть установу, яка є емісійним центром держави:

- а) Ощадний банк України;
- б) Національний банк України;
- в) Фондова біржа.

12. Нічні кредити, що надаються центральним банком комерційному банку називається:

- а) овердрафт;
- б) овернайт;
- в) дейлайт;
- г) факторинг.

13. Денний кредит, що надається центральним банком комерційному банку називається:

- а) овердрафт;
- б) овернайт;
- в) дейлайт.

14. Як називається надання центральним банком кредитів комерційним банкам з метою підтримання їх поточної ліквідності:

- а) фінансування;
- б) кліринг;
- в) рефінансування;
- г) лізинг.

15. Процентна ставка за якою комерційні банки отримують кредити від центрального банку називається:

- а) обов'язковий резерв;
- б) облікова ставка;
- в) процентна ставка;
- г) маржа.

16. Як називають обов'язкові безпроцентні вклади комерційних банків на своїх резервних рахунках у центральному банку:

- а) обов'язкові резерви;
- б) депозитні резерви;
- в) облікові резерви.

17. Назвіть функції банківської системи:

- а) трансформаційна, стабілізаційна, створення і регулювання грошової маси;
- б) експансійна, мультиплікативна, рестриктивна;
- в) контрольна, стабілізаційна, індикативна.

18. Приймання депозитів від населення це:

- а) базова функція банку;
- б) додаткова функція банку;
- в) спеціальна функція банку.

19. Які інститути опосередковують відносини між кредиторами і боржниками:

- а) комерційні банки;
- б) центральний банк;
- в) парабанки;
- г) кредитні спілки;
- д) усі вище перераховані;
- є) а, б.

20. Яку функцію реалізуючи, банки мобілізують вільні кошти і передають їх різним суб'єктам економічних відносин:

- а) емісійну;
- б) стабілізаційну;
- в) трансформаційну.

21. Безпроцентні вклади комерційних банків на своїх резервних рахунках у центральному банку, розмір яких встановлюється у визначеній пропорції (фіксованій нормі) до банківських зобов'язань – це:

- а) депозит;
- б) кредит;
- в) обов'язковий резерв;
- г) грошово-кредитний мультиплікатор.

22. До традиційних операцій сучасного комерційного банку належать:

- а) розрахунково-касові операції;
- б) управління потоками готівки;
- в) консалтингові послуги;
- г) валютні операції;
- д) депозитні операції;
- є) а, б, г, д;
- е) а, г, д.

23. Операції комерційних банків, що залучають тимчасово вільні кошти для формування банківських ресурсів називають:

- а) пасивними операціями;
- б) активними операціями.

24. Залежно від характеру та кількості операцій комерційні банки поділяють на:

- а) універсальні і спеціалізовані;
- б) малі, середні і великі;
- в) унітарні ті колективні.

25. Операції комерційних банків, щодо розміщення банківських ресурсів з метою отримання прибутку називають:

- а) пасивними операціями;
- б) активними операціями.

26. Спеціалізований банк, який здійснює фінансування і кредитування діяльності за циклом «наука-техніка-виробництво» з метою підтримання НТП - це:

- а) кліринговий банк;
- б) іпотечний банк;
- в) інноваційний банк;
- г) жодна відповідь не вірна.

27. Спеціалізований комерційний банк, який у своїй діяльності спирається на довгостроковому кредитуванні та фінансуванні операцій з нерухомістю називається:

- а) кліринговий банк;
- б) іпотечний банк;
- в) інноваційний банк;
- г) жодна відповідь не вірна.

28. Банки, що спеціалізуються на залученні грошових заощаджень і вільних грошових коштів населення називають:

- а) кліринговий банк;
- б) іпотечний банк;
- в) інноваційний банк;
- г) ощадний банк.

29. Банківська установа, що здійснює операції виключно з розрахункового обслуговування угод, які були укладені на фінансових ринках та послуги по виконанню розрахунків за взаємними зобов'язаннями третіх осіб – це:

- а) кліринговий банк;
- б) іпотечний банк;
- в) інноваційний банк;
- г) ощадний банк;
- д) інноваційний банк;
- е) інвестиційний банк.

30. Кредитний портфель – це сукупність усіх позик, наданих банком з метою отримання прибутку, не включає відсотки нараховані, але не сплачені, кредитні лінії, що не списані:

- а) так;
- б) ні.

31. Переуступка продавцем покупцю неоплачених платіжних вимог за відвантажені товари та надані послуги називається:

- а) овердрафт;
- б) лізинг;
- в) факторинг;
- г) кліринг.

32. Грошово-кредитна політика, що зосереджується на стисненні доступності грошових і кредитних ресурсів називається:

- а) політика «дешевих грошей»;
- б) політика «дорогих грошей»;
- в) політики «ринкових грошей».

33. Операції комерційних банків, пов'язані з управлінням майном і виконанням інших послуг в інтересах і за дорученням клієнта на правах його довіреної особи називаються:

- а) інвестиційні операції;
- б) трастові операції;
- в) факторингові операції.

34. Послуги банків, що полягають у наданні банками своїм клієнтам роз'яснень, інформації та рекомендації називають:

- а) кредитуванням;
- б) гарантуванням;
- в) консалтингом;
- г) клірингом.

35. Активно-пасивний поточний рахунок, тобто договір взаємного кредитування між банком і клієнтом називається:

- а) кредитна лінія;
- б) контокорент;
- в) овердрафт;
- г) овернайт.

36. Грошово-кредитна політика, що відбувається на основі досягнення широкої доступності грошових і кредитних ресурсів для потреб суб'єктів економічної діяльності називається:

- а) політика грошово-кредитної експансії;
- б) політика грошово-кредитної рестрикції;
- в) політика «ринкових грошей».

Як називається термін, визначення якого наведене нижче:

1. Операції по розміщенню власних і залучених коштів банку для отримання прибутку.
2. Підтвердження згоди платника на оплату товарних або грошових документів.
3. Банківські операції з дисконтування векселів і видачі позичок до запитання під вексельне забезпечення. Кредит до запитання під вексельне забезпечення.
4. Ринок, на якому відбувається купівля та продаж цінних паперів (короткострокових зобов'язань держави) центральним банком.
5. Операції по видачі банком гарантії (поручительства) сплати боргу клієнта третій особі, при настанні певних умов.
6. Зобов'язання гаранта виплатити за того, що гарантується певну суму при настанні гарантійного випадку.
7. Операції банків по залученню грошових коштів юридичних і фізичних осіб у внески на певний термін або до запитання.
8. Вид кредиту, при якому одним із суб'єктів кредитних відносин виступає держава
9. Грошово-фінансова політика утримання процентних ставок на низькому рівні з метою зниження вартості кредитів і інвестицій
10. Політика, що полягає в підвищенні або зниженні дисконтної ставки центрального емісійного банку з метою впливу на рух зарубіжних короткострокових капіталів.

11. Кредитно-фінансова політика, що допускає стримування отримання кредитів та високі процентні ставки по них
12. Комплекс заходів, спрямованих на розширення банківського кредитування (збільшення пропозиції грошей).
13. Платіжно-розрахунковий документ, що видається банками своїм вкладникам для оплати товарів, що придбаваються ними і послуг
14. Обмеження можливостей комерційних банків по видачі кредитів.
15. Спроможність суб'єкта повернути кредит у випадку його надання.
16. Надання валютно-матеріальних ресурсів одних країн іншим у тимчасове користування в сфері міжнародних економічних відносин
17. Плата, що оголошується й стягується центральним банком за кредитні ресурси, які надаються комерційним банкам.
18. Кошти, які комерційні банки зобов'язані зберігати у центральному банку.
19. Купівля-продаж Центральним банком державних цінних паперів.
20. Операції, які пов'язані з веденням рахунків в гривнях і іноземній валюті, що включають здійснення розрахунків і платежів клієнта, отримання і зарахування перерахованих йому коштів на рахунок в безготівковій формі, видачу готівки з рахунку, внесення їх на рахунок, зберігання і перевезення.
21. Операції комерційних банків, пов'язані з управлінням майном і виконанням інших послуг в інтересах і за дорученням клієнта.
22. Сукупність операцій, направлених на формування ресурсів комерційного банку.

Задачі

1. Визначити термін обігу коштів в розрахунках по операції факторингу. Розмір кредиту склав 66 тис.грн., річна ставка за користування кредитом 54%, плата за кредит 1881 грн.
2. Вартість факторингових послуг складає 162 грн. Середній термін оборотності коштів в розрахунках 24 дні. Сума кредиту 9 тис.грн. Визначити річний процент за кредит по операції факторингу.
3. Визначити термін обігу коштів в розрахунках по операції факторингу. Розмір кредиту склав 130 тис.грн., річна ставка 36%, плата за кредит 3900 грн.
4. Позичальник отримує від кредитора позику в розмірі 600 тис.грн. під 27% річних, платіж за кредит становить 9000 грн. Визначити строк кредиту в днях.
5. Розрахуйте суму овердрафту та процентний платіж по ньому. Залишок грошових коштів на рахунку клієнта у банку - 270 млн грн. В банк надійшли документи на оплату клієнтом угоди на суму 315 млн. грн. Процент за овердрафт складає 35% річних. Надходження грошей на рахунок клієнта відбувається кожні 10 днів після сплати вказаної угоди.
6. Розрахуйте суму овердрафту та процентний платіж по ньому. Залишок грошових коштів на рахунку клієнта у банку – 67 млн грн. В банк надійшли документи на оплату клієнтом угоди на суму 78 млн. грн. Процент за овердрафт складає 48%

річних. Надходження грошей на рахунок клієнта відбувається кожні 10 днів після сплати вказаної угоди.

7. Вартість факторингових послуг складає 3750 грн., процент за кредит складає 54% річних. Середній термін оборотності коштів в розрахунках 25 днів. Визначити суму кредиту по операції факторингу.
8. Вартість кредиту складає 50 тис. грн. За користування цим кредитом клієнт сплатив 1 тис. грн. Який встановлений річний процент за користування кредитом, якщо він був погашений через 20 днів?
9. Ставка по кредиту складає 19% річних. Позичальник отримує від кредитора суму 100 тис.грн. строком на 6 місяців. Визначити платіж за користування кредитом.
10. Визначіть процент за овердрафт, якщо процентний платіж складає 100 тис. грн. Залишок грошових коштів на рахунку клієнта 3,1 млн. грн., а у банк поступили документи на оплату угоди на суму 5,9 млн. грн. Надходження грошей на рахунок клієнта відбулося через два тижні після оплати вказаної угоди.
11. Визначіть річний процент за овердрафт, якщо процентний платіж складає 126 тис. грн. Залишок грошових коштів на рахунку клієнта 1 млн. грн., а у банк поступили документи на оплату угоди на суму 4 млн. грн. Надходження грошей на рахунок клієнта відбулося три тижні після оплати вказаної угоди.
12. Ставка по кредиту складає 33% річних. Позичальник отримує від кредитора суму 111 тис.грн. строком на 9 місяців. Визначити платіж за користування кредитом.
13. Визначте річний процент за овердрафт. Процентний платіж по овердрафту складає 0,45 млн.грн. Залишок грошових коштів на рахунку клієнта в банку 1 млн.грн. У банк поступили документи на оплату клієнтом угоди на суму 2,5 млн.грн. Надходження грошей на рахунок клієнта відбудеться через два місяці після оплати вказаної угоди.
14. Вартість факторингових послуг складає 900 тис. грн., процент за кредит складає 60% річних. Середній термін оборотності коштів в розрахунках 18 днів. Визначити суму кредиту по операції факторингу.
15. Розрахуйте суму овердрафту та процентний платіж по ньому. Залишок грошових коштів на рахунку клієнта у банку – 870 млн грн. В банк надійшли документи на оплату клієнтом угоди на суму 2770 млн. грн. Процент за овердрафт складає 55% річних. Надходження грошей на рахунок клієнта відбувається кожні 10 днів після сплати вказаної угоди.
16. Сума кредиту по операції факторинг складає 543 тис. грн., процент за кредит становить 28% річних. Середній термін оборотності коштів в розрахунках складає три тижні. Визначити вартість факторингових послуг.

17. Позичальник отримує від кредитора бланковий кредит в розмірі 10 тис.грн. під 72% річних, платіж за кредит становить 1 тис. грн. Визначити строк кредиту в днях.
18. Визначити термін обігу коштів в розрахунках по операції факторингу. Розмір кредиту склав 120 тис.грн., річна ставка 54%, плата за кредит 900 грн.
19. Визначте річний процент за овердрафт. Плата за овердрафт складає 400 тис.грн. Залишок грошових коштів на рахунку клієнта в банку 10 млн.грн. У банк поступили документи на оплату клієнтом угоди на суму 30 млн.грн. Надходження грошей на рахунок клієнта відбувається через кожні 20 днів після оплати вказаної угоди.
20. Вартість факторингових послуг складає 1000 грн., процент за кредит складає 60% річних. Середній термін оборотності коштів в розрахунках 36 днів. Визначити суму кредиту по операції факторингу.
21. Сума кредиту по операції факторинг складає 15 тис. грн., процент за кредит становить 40% річних. Середній термін оборотності коштів в розрахунках складає один тиждень. Визначити вартість факторингових послуг.

ДЕМОНСТРАЦІЙНІ КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Підберіть терміни та визначення

Завдання: поставте в колонці термінів порядковий номер визначення, який характеризує зміст терміну.

Терміни		Визначення
	Активні операції	1. Банки, які здійснюють широке коло банківських операцій. 2. Цінний папір, який використовують при безготівкових розрахунках. 3. Передача грошей або цінних речей такої ж суми в тимчасове користування на умовах повернення цих речей в тому ж стані, в якому були отримані, або з урахуванням нормального зносу. 4. Відстрочка або розстрочка по сплаті податку. 5. Кредит під заставу цінних паперів. 6. Довгостроковий грошовий кредит, що видається банком під заставу нерухомості. 7. Операції по розміщенню власних і залучених коштів банку для отримання прибутку. 8. Надання в борг грошей або товарів на умовах повернення і платності.
	Чек	
	Ломбардний кредит	
	Іпотечний кредит	
	Кредит	
	Універсальні банки	
	Позика	
	Податковий кредит	

Терміни		Визначення
	Фінансовий кредит	1. Договір, при якому поручитель бере зобов'язання перед кредитором сплатити при необхідності заборгованість позичальника. 2. Звичайна форма кредиту на попередньо визначений термін. 3. Цінності, що служать для кредитора заставою повного і своєчасного повернення боржником отриманого кредиту і сплати ним належних процентів. 4. Зобов'язання гаранта виплатити за того, що гарантується певну суму при настанні гарантійного випадку. 5. Купівля-продаж Центральним банком державних цінних паперів. 6. Банки, які обмежують свою діяльність однієї або декількома банківськими операціями. 7. Пряма видача кредитором грошей позичальнику. 8. Обмеження можливостей комерційних банків по видачі кредитів.
	Забезпечення	
	Поручительство	
	Гарантія	
	Строковий кредит	
	Операції на відкритому ринку	
	Кредитна рестрикція	
	Спеціалізовані банки	

Терміни		Визначення
	Депозитні операції	1. Відстрочка платежів, що надається продавцем покупцеві. 2. Купівля-продаж Центральним банком державних цінних паперів. 3. Форма короткострокового кредиту, надання якого здійснюється шляхом списання банком коштів по рахунку клієнта зверх його залишку. 4. Спосіб забезпечення кредитних зобов'язань позичальника. 5. Нове запозичення для погашення заборгованості. 6. Банки, які здійснюють широке коло банківських операцій. 7. Операція, за допомогою якої банк за дорученням клієнта отримує на основі розрахункових документів належні йому грошові кошти від платника і зараховує їх на його рахунок в банку. 8. Операції банків по залученню грошових коштів юридичних і фізичних осіб у внески на певний термін або до запитання.
	Операції на відкритому ринку	
	Рефінансування	
	Універсальні банки	
	Інкасо	
	Застава	
	Комерційний кредит	
	Овердрафт	

Терміни		Визначення
	Дисконтна картка	1. Кредит зі спеціального позикового рахунку, на якому відбиваються кредити банку і всі платежі з рахунків за дорученням клієнта, а також всі кошти, що поступають в банк на ім'я клієнта 2. Короткостроковий кредит, який гаситься на першу вимогу і видається під заставу цінностей 3. Кредит під заставу державних цінних паперів 4. Форма кредитування, при якій кредит покупцеві надається
	Ломбардний кредит	
	Фірмовий кредит	
	Нейтральний банк	

Терміни		Визначення
	Лізинг	в формі відстрочки платежу
	Онкольний кредит	5. Сукупність операцій, направлених на формування ресурсів комерційного банку
	Пасивні операції	6. Картка, яка дає її власнику право на самі різноманітні знижки
	Контокорентний кредит	7. Банк, виступаючий офіційним провідником грошово-кредитної політики держави 8. Передача машин та устаткування у довгострокову оренду на умовах сплати вартості взятого в оренду майна.

Терміни		Визначення
	Факторинг	1. Пред'явлення претензій.
	Овердрафт	2. Різновид торгово-комісійної операції, пов'язаної з кредитуванням оборотних коштів.
	Ліквідність	3. Передача або переуступка кредитором свого права вимоги грошей, речей і інших цінностей іншій особі.
	Опротестування векселя	4. Здатність банку у будь-який момент виконати зобов'язання перед вкладником у повному обсязі.
	Дисконтна картка	5. Форма короткострокового кредиту, надання якого здійснюється шляхом списання банком коштів по рахунку клієнта зверху його залишку.
	Кредитна картка	6. Картка, яка дає її власнику право на самі різноманітні знижки.

Терміни		Визначення
	Цесія	1. Акредитив, що отримав додаткову гарантію платежу з боку іншого банку.
	Підтверджений акредитив	2. Платіжно-розрахунковий документ, що видається банками своїм вкладникам для оплати придбаних товарів і послуг.
	Кредит	3. Внесок грошових коштів або цінних паперів в банк на зберігання
	Депозит	4. Підтвердження згоди платника на оплату товарних або грошових документів
	Пасивні операції	5. Плата за позиковий капітал у всіх його формах
	Чек	6. Здатність банку у будь-який момент виконати зобов'язання перед вкладником у повному обсязі.
	Процент	7. Надання в борг грошей або товарів на умовах повернення і платності.
	Кредитна картка	8. Сукупність операцій, направлених на формування ресурсів комерційного банку
	Акцепт	9. Цінний папір, який використовують при безготівкових розрахунках
	Ліквідність банку	10. Платіжно-розрахунковий документ, що видається банками своїм вкладникам для оплати товарів, що придбаваються ними і послуг

Терміни		Визначення
	Підтверджений акредитив	1. Нове запозичення для погашення заборгованості. 2. Плата за позиковий капітал у всіх його формах. 3. Обмеження можливостей комерційних банків по видачі кредитів. 4. Протилежна сторона за контрактом, що приймає на себе певні зобов'язання. 5. Спосіб забезпечення кредитних зобов'язань позичальника. 6. Акредитив, що отримав додаткову гарантію платежу з боку іншого банку.
	Чек	
	Процент	
	Контрагент	
	Депозитні операції	

Терміни		Визначення
	Ломбардний кредит	1. Здатність банку у будь-який момент виконати зобов'язання перед вкладником у повному обсязі. 2. Договір, при якому поручитель бере зобов'язання перед кредитором сплатити при необхідності заборгованість позичальника. 3. Пряма видача кредитором грошей позичальнику. 4. Кредит зі спеціального позикового рахунку, на якому відбиваються кредити банку і всі платежі з рахунків за дорученням клієнта, а також всі кошти, що поступають в банк на ім'я клієнта 5. Організація, створена для залучення грошових коштів і розміщення їх від свого імені на умовах поворотності, платності і терміновості. 6. Операції по розміщенню власних і залучених коштів банку для отримання прибутку. 7. Кредит під заставу цінних паперів. 8. Цінний папір, який використовують при безготівкових розрахунках
	Контокорентний кредит	
	Чек	
	Банк	
	Поручительство	
	Активні операції	
	Ліквідність	
	Фінансовий кредит	

Терміни		Визначення
	Розрахунково-касові операції	1. Передача грошей або цінних речей такої ж суми в тимчасове користування на умовах повернення цих речей в тому ж стані, в якому були отримані, або з урахуванням нормального зносу. 2. Операції банків по залученню грошових коштів юридичних і фізичних осіб у внески на певний термін або до запитання 3. Основна форма безготівкових розрахунків. 4. Операції по видачі банком гарантії (поручительства) сплати боргу клієнта третій особі, при настанні певних умов. 5. Операції, які пов'язані з веденням рахунків в гривнях і
	Депозитні операції	
	Рефінансування	
	Фірмовий кредит	
	Акредитив	

Терміни	Визначення
Нейтральний банк	іноземній валюті, що включають здійснення розрахунків і платежів клієнта, отримання і зарахування перерахованих йому коштів на рахунок в безготівковій формі, видачу готівки з рахунку, внесення їх на рахунок, зберігання і перевезення. 6. Банк, виступаючий офіційним провідником грошово-кредитної політики держави. 7. Нове запозичення для погашення заборгованості. 8. Форма кредитування при якій кредит покупцеві надається в формі відстрочки платежу.
Гарантійні операції	
Позика	

КОРОТКИЙ ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Банківський кредит - вид кредиту, що надається банками підприємствам, домашнім господарствам і державам.

Банківський процент - процент, установлений як плата за здійснювані банком операції.

Бартер - обмін одного товару на інший без допомоги грошей.

Білонна монета - розмінна монета з дрібною вартістю, яка карбується не з дорогоцінного металу.

Бланковий кредит - кредит, який видається без забезпечення лише під зобов'язання повернути кредит. Надається, як правило, надійним позичальникам. Комерційні банки можуть надавати бланк позики лише в межах наявних власних коштів.

Вкладення капіталу - продаж компанією своїх акцій певній групі юридичних і фізичних осіб. Успіх розміщення, як правило, залежить від здібностей фондового брокера компанії розмістити випущені цінні папери.

Готівкові гроші - виготовлені з паперу або іншого малоцінного металу знаки вартості.

Гривня - грошова одиниця незалежної держави Україна. «Гривня» як грошова й вагова одиниця Стародавньої Русі походить від найменування обруча - прикраси із золота чи срібла, який носили на шиї («загривку»). Частина цього обруча (рублена гривна), що оберталася в ролі грошей, стала основою найменування грошової одиниці «рубль».

Гроші - специфічний товар, що має властивість обмінюватися на будь-який інший товар і є загальним еквівалентом.

Грошова база (гроші підвищеної сили) - гроші, емітовані центральним банком у вигляді готівки або записів по рахунках або записів по рахунках, що являють собою зобов'язання центрального банку проти внутрішніх та закордонних активів.

Грошова інфляція - теорія, згідно з якою інфляція пов'язана з розширенням грошової маси в обігу.

Грошова система - форма організації грошового обігу, що встановлюється державними законами або рішеннями міжнародних органів.

Грошовий агрегат - показник грошової маси, в якому зібрана, певна частина, наприклад, М₀ - маса готівкових грошей в обігу.

Грошовий мультиплікатор – це коефіцієнт, який відображає співвідношення між первинною емісією грошей і кінцевим збільшенням грошової маси в результаті цієї емісії.

Грошовий оборот - сукупність переміщень грошових коштів між економічними суб'єктами в процесі обміну щодо погашенні грошові зобов'язань.

Грошовий ринок - ринок короткотермінових кредитів, а також ринок валют та благородних металів як доповнення до ринку котермінових кредитів.

Грошовий ринок - сукупність грошових інститутів, що спрямовують потоки грошових коштів від власників (продавців) до позичальників (покупців). Об'єктом купівлі-продажу на грошовому ринку слугують короткострокові боргові зобов'язання,

Грошові агрегати показники грошової маси в обігу від вузького М₀ до широкого М₅.

Грошові потоки - частини грошового обороту, що відображають певні платежі (наприклад, за товари, послуги, працю) формуванням та використанням фінансових ресурсів держави тощо.

Девальвація - офіційне зниження державного металевого вмісту та валютного курсу (чи тільки курсу) національної і ротової одиниці щодо іноземних валют.

Депозитний процент — ставка процента, який виплачується *m* вкладах населення та юридичних осіб.

Депозитні гроші - неповноцінні знаки вартості, які не мають речового виразу й існують лише у вигляді певних сум на рахунках у банках.

Державний кредит - вид кредиту, при якому один із суб'єктів кредитних відносин (як правило, позичальником) виступає держава.

Дефіцитне фінансування - спосіб розширення сукупного попиту шляхом застосування державного регулювання. Як правило, здійснюється шляхом перевищення державних видатків над доходами, наслідком чого є створення бюджетного дефіциту.

«Дешеві» гроші - грошово-фінансова політика утримання процентних ставок на низькому рівні, що проводиться з метою стимулювання економічної діяльності шляхом зниження вартості кредитів та інвестицій.

Довгостроковий кредит - кредит, що охоплює позики, які надаються на строк понад 3 роки і призначені для формування основних фондів.

«Дорогі» гроші - кредитно-фінансова політика, що допускає стримування отримання кредитів та високі процентні ставки по кредитах.

Економічні межі кредиту - границя відносин з приводу надання вартості у тимчасове використання.

Електронні гроші – це різновид депозитних грошей, які означають, що переведення грошових сум по рахунках в банках здійснюється автоматично за допомогою ЕОМ за безпосереднім розпорядженням власників поточних рахунків.

Емісійна функція кредиту – у сучасній економіці гроші виникають унаслідок банківського кредитування. Нестача платіжних засобів у економіці також може покриватись за рахунок розширення комерційного кредиту.

Ефект витіснення – зниження обсягів інвестицій у результаті зростання процентної ставки.

Ефект доходу – зміна співвідношення між поточним та майбутнім споживанням як реакція на зміну сукупного доходу, що спричинений зміною процентної ставки.

Ефект заміни - зміна пропорції між поточним та майбутнім споживанням як результат зміни відносної вартості першого і другого.

Ефект Фішера - процентні ставки реагують на зміни інфляції у співвідношенні один до одного.

Забезпечення кредиту - матеріальні й нематеріальні активи, які в разі неповернення кредиту кредитор може використати компенсації своїх збитків.

Засіб нагромадження - функція, в якій гроші обслуговують нагромадження вартості в її загальній абстрактній формі.

Засіб обігу - функція, в якій гроші виступають як посередник в обміні товарів і забезпечують їх обіг.

Засіб платежу - функція, в якій гроші обслуговують погашення різноманітних боргових зобов'язань між суб'єктами економічних стосунків.

Інвестиції - придбання засобів виробництва з метою виробництва товарів для майбутнього споживання, придбання активів, наприклад, цінних паперів, творів мистецтва, депозитів у банках з метою отримання прибутку чи збільшення капіталу.

Інвестиційне оточення - система, що забезпечує акумуляцію та розподіл фінансових ресурсів у сучасній економіці.

Інвестиційні можливості фірм - дохідність інвестицій, що визначає попит. У економічній теорії розглядається як один з основних факторів, що визначає обсяг інвестицій та процентну ставку в економіці.

Індивідуальна пропозиція заощаджень – це залежність між процентною ставкою та обсягом заощаджень.

Інфляція - знецінення нерозмінних на золото паперових грошей внаслідок надмірного їх випуску і переповнення ними каналів обігу.

Іпотечний кредит – економічні відносини, що виникають з приводу надання кредиту під заставу нерухомого майна.

Капіталовкладення — втрати на придбання об'єктів основного капіталу.

Комерційний кредит - вид кредиту, що надається продавці покупцеві у вигляді відстрочення платежу за реалізовані товари послуги.

Конкурентний ринок – ринок, на якому жоден з учасників не має змоги впливати на ціну.

Контрольно-стимулююча функція кредиту - використай кредиту передбачає контроль з боку кредитора над використання коштів позичальником. З іншого боку, необхідність віддати кредит стимулює позичальника ефективніше використовувати кошти.

Короткостроковий кредит - кредит, що надається для задоволення короткострокових (до 1 року) потреб позичальника, які виникають у зв'язку з витратами виробництва й обігу та на забезпечуються надходженням коштів у відповідному періоді.

Кредит (лат. *Credo* - *вірину*) - економічні відносини між юридичними та фізичними особами, а також державами з приводу отримання позики в грошовій або товарній формі на засадах поверненості, строковості, платності.

Кредитна експансія - комплекс заходів, спрямованих на розширення банківського кредитування (збільшення грошової пропозиції). Спрямована на прискорення економічного зростання і застосовується при антициклічному регулюванні економіки.

Кредитна картка - іменний грошовий документ, що видається банком власнику поточного рахунку і дає йому можливість оплати через ЕОМ своїх покупок і погасити борги переказом грошей по рахунку без використання готівки.

Кредитна операція - угода про надання кредиту, супроводжується відповідними записами в балансах кредитора позичальника.

Кредитна рестрикція - комплекс заходів, спрямованих на скорочення банківського кредитування (зниження пропозиції грошей). Використовується для обмеження платоспроможного попиту скорочення інфляції.

Кредитний ризик - ризик несплати позичальником основного боргу і відсотків за користування кредитом.

Кредитні гроші - неповноцінні знаки вартості, які виникають і функціонують у обігу на основі кредитних стосунків.

Кредитор - суб'єкт кредитних відносин, який надає кредит іншому суб'єкту господарської діяльності у тимчасове користування.

Кредитоспроможність – спроможність суб'єкта повернути кредит у випадку його надання. Є однією з головних умов надання кредиту.

Лихварський кредит - економічні відносини, що виникають за умови порушення рівноваги між кредитором і боржником та переваги на боці кредитора.

Лізинговий кредит - економічні відносини між юридичними особами, що виникають у випадку оренди майна і супроводжуються укладенням лізингової угоди.

Маржа - різниця між ставками позичкового та депозитного процента, яка представляє собою прибуток банку.

Маса грошей – сукупність грошових коштів у будь-якій їх формі, яка є в розпорядженні економічних суб'єктів у даний момент.

Масштаб цін - вагова кількість грошового металу, що законодавче закріплена за грошовою одиницею. Так, ваговий вміст одного рубля Росії, що був установлений грошовою реформою 1895-1897 рр. С. Ю. Вітте, дорівнював 0,774234 г щирого золота, а ваговий вміст рубля СРСР з 1.01.1961 р. - 0,987412 г щирого золота. Ваговий вміст одного долара США у 1934 р. дорівнював 0,888671 г щирого золота. Валютною реформою 1976-78 рр., проведеною згідно з рішеннями країн ямайської валютної системи, золотий вміст грошових одиниць країн-учасниць МВФ скасовано.

Міжбанківський процент - процент по кредитах, що видаються одним комерційним банком іншому.

Міжнародний кредит - вид кредиту, що обслуговує рух позичкового капіталу у сфері міжнародних економічних відносин.

Міра вартості – функція, в якій гроші забезпечують вираження і вимірювання вартості товарів, надаючи їй форму ціни.

Мобільність капіталу - ступінь свободи, з якою капітали переміщуються з країни в країну під впливом зміни процентних ставок.

Монета - установленої форми зливки металу, вагу і пробу яких засвідчує своїм штампелем держава.

Монетаризм - школа в економічній науці, яка ставить гроші у центр макроекономічної політики. Монетарнім базується на кількісній теорії грошей, що пов'язує рівень цін з кількістю грошей у народному господарстві країни. Монетаризм стверджує, що грошові фактори мають визначальний вплив на економіку і що, зокрема, збільшення грошової маси державою веде швидше до інфляції, ніж до підвищення зайнятості.

Монетизація – це продаж урядом цінних паперів банками з метою фінансування дефіциту бюджету.

Нейтральність грошей - проявляється, коли кількість грошей економіці впливає тільки на рівень цін, не впливаючи на зміну процентних ставок, рівень зайнятості та інші реальні показники.

Норма обов'язкового резервування - кошти, які комерційні бані зобов'язані зберігати у центральному банку. Підвищення або знижень норми відповідно зменшує чи збільшує суму вільних грошових комерційного банку для активних операцій

Норма процента - співвідношення доходу на позичковий капітал з сумою наданої позики (вимірюється у процентах).

Нуліфікація -- оголошення державою знецінених паперових грошей недійсними або обмін знецінених паперових грошей на нові грошові знаки у надзвичайно низькій пропорції, так що плата за такі гроші має суто символічне значення.

Об'єкти кредиту - економічні процеси, відносно яких укладається кредитна угода.

Облікова ставка процента – плата, що оголошується й стягується центральним банком за кредитні ресурси, які надаються комерційним банкам.

Обліковий процент - процент, установлений як плата за що надаються центральним банком комерційним банкам.

Операції на відкритому ринку - купівля і продаж центральним банком державних цінних паперів. Купівля цих паперів комерційним банками скорочує їх кредитні ресурси, а викуп цінних паперів центральним банком розширює кредитні ресурси комерційних банків. Відповідно це впливає на грошову масу в обігу.

Опосередковане фінансування - переміщення грошей між суб'єктами ринку через фінансових посередників.

Паперові гроші - нерозмінні на метал знаки вартості, що випускаються державою (казначейством) для покриття своїх витрат і наділяються нею примусовим курсом (визначаються обов'язковим приймання в усі види платежів).

Перерозподільна функція кредиту - розподіл через кредит та механізм позичкового капіталу між окремими економічними аг галузями народного господарства, регіонами і в глобальному масштабі.

Плаваюча процентна ставка - процентна ставка, розмір може змінюватись під час дії кредитної угоди.

Платіжний оборот - уся сукупність платежів грошима у готівковій та безготівковій формах щодо погашення всіх грошових зобов'язань, що виникають між економічними суб'єктами.

Позичальник - суб'єкт кредитної угоди, що отримав у тимчасове користування кредит.

Позичковий капітал - грошовий капітал, який передається у позику і приносить його власнику дохід у вигляді позичкового процента.

Позичковий процент - ставка процента, що виплачується позичальником банку за користування позичкою.

Позичковий процент (лат. *Pro centum* - на сотню) - плата, якщо отримує кредитор від позичальника за користування кредитом.

Попит на гроші - потреба суб'єктів економіки в певній сумі грошових коштів.

Принцип кредитування - положення кредитного механізму що визначають процес кредитування. До принципів кредитування належать: строковість, забезпеченість, платність, цільовий характер використання.

Пропозиція грошей - загальний обсяг монети, паперових грошей, депозитів та інших ліквідних активів в економіці.

Пряме фінансування - переміщення грошей по ринкових каналах безпосередньо від власників до позичальників.

Ревальвація (реставрація) - офіційне підвищення державного золотого вмісту та валютного курсу або тільки валютного курсу національної грошової одиниці щодо іноземних валют.

Регульовальна функція кредиту - у сучасних умовах кредит виступає засобом державного регулювання економічних процесів.

Ринкова пропозиція заощаджень - сумарна пропозиція заощаджень всіх домашніх господарств.

Ринок грошей – сектор грошового ринку, де об'єктом операцій виступають короткострокові фінансові інструменти (до 1 року).

Ринок капіталу – сектор грошового ринку, на якому купуються і продаються середньострокові і довгострокові кошти (більше 1 року).

Світові гроші - функція, а якій гроші обслуговують рух вартості в міжнародному економічному обороті.

Середньостроковий кредит - кредит, який охоплює позики "Роком від 1-го до 3-х років, призначені для оплати обладнання поточні виграти, фінансування капітальних вкладень.

Трансакція (лат. *Transactio* - звершення) - операція, угода, супроводжується взаємними поступками.

Фіксована процентна ставка - процентна ставка, розмір якої не змінюється протягом дії кредитної угоди.

Фінансовий інструмент - засіб, який використовується урядом для досягнення своєї макроекономічної мети. Наприклад, державні видатки та оподаткування можуть розглядатися як інструменти спрямовані на досягнення повної зайнятості.

Фінансовий інструмент - фінансовий актив або цінний папір.

Фінансовий посередник - суб'єкт ринку, метою діяльності якого є торгівля фінансовими інструментами.

Функція грошей - «робота» грошей щодо обслуговування руху вартості товарів.

Навчально-методичне видання

Кафедра фінансів і банківської справи

ГРОШІ І КРЕДИТ

Навчальний практикум

Укладачі:

Базиліук Антоніна Василівна
доктор економічних наук, професор
Горобінська Ірина Владиславівна

Відповідальний технічний редактор:
Цаплюк І.В.

Підп.до друку. 26.08.2011. Формат вид. 60x80¹/₁₆
Папір офсет. № 1. Офс. друк. Гарн. «ArialCyr»
Ум. друк. арк. 3,03. Обл.-вид. арк. 2,89.

Національна академія управління,
01011, м. Київ, вул. П. Мирного, 26, кім. 406
тел./факс. 280-80-56, www.nam.kiev.ua, eco@nam.kiev.ua

[illegible]